

PAPERI

VIRTA

2001 UPM-Kymmene Oyj, Kuusankosken tehtaiden julkaisu

8

*Rauhallista Joulua
ja
Onnellista vuotta 2002*

Hyvät Kymiläiset ja Voikkaalaiset!

Vuosi 2001 on ollut maailman taloudessa erittäin rankkaa aikaa. Ennustettu hallittu ja lyhytkestoinen taantuma muuttuikin rajuksi ja pitkäaikaiseksi. Vaikuttavina tekijöinä mainittakoon mm. hullun lehmän taudin aiheuttamat kulutustottumusten muutokset, terroristi-isku USA:ssa sekä Lähi-Idän syvenevä kriisi. Tapahtumien johdosta ihmisten yksi merkittävä perusarvo eli turvallisuus on järkkynyt, minkä seurauksena talouden kehitys on lähes täysin pysähtynyt. Maailma ympärillämme on tänään aivan erilainen kuin vuosi sitten.

Tilanne on vaikuttanut rajusti myös metsäteollisuuteen, mikä on nähtävissä sekä Kymillä että Voikkaalla. Molemmat tehtaat ovat kärsineet tilauspulasta ja tilauspuolaisokit ovat olleet jo pitkään meille enemmän kuin tuttuja asioita. Lähitulevaisuudessa ei ole näkyvissä taloutta vahvistavia tekijöitä, joten nykyinen tilanne jatkuu myös vuoden 2002 alkupuoliskon.

Kymillä kulunut vuosi on ollut poikkeuksellisen vaativa. Normaalin tuotannon tekemisen lisäksi on toteutettu kahta suurta projektia eli ARTTI- ja voimalaitosprojekteja. ARTTI-projekti oli erittäin vaativa ja laaja, mikä edellytti meiltä huippuosaamista, joustavuutta, uusien asioiden nopeaa oppimista sekä jatkuvaa motivaatiota ja yhteistyökykyä. Tänään voin ylpeänä todeta, että projekti onnistui erinomaisesti. Tekniset ratkaisut olivat oikeita ja koneet starttasivat ennakoitua paremmin. Laatuvaatimukset on myös saavutettu ja olemme kehittäneet maailman parhaan WFC-tuotteen UPM Finesse. Tästä huikasta työstä suuri kiitos teille kaikille, jotka olitte vaikuttamassa projektin toteuttamisessa.

Kuin varkein tehtaalla on edennyt voimalaitosprojekti suunnitelmien mukaisesti. Kuluvana vuonna on pidetty peruskiven muuraustilaisuus ja harjannostajaiset. Iso piippu ja komea halli ovat jo olemassa ja laiteasennukset menossa. Ensi kesän lopulla laitos lähtee jo koekäyttöön. Suunnittelu- ja rakentamisvaihe on toteutettu erittäin hyvin, ja ensi vuonna keskitytään laiteasennuksiin ja laitoksen käynnistämiseen.

Isojen projektien yhteydessä on yleensä vaarana keskittyminen projektin asioihin, jolloin muut yhtä tärkeät asiat kärsivät. Kykenimme väistämään tämän sudenkuopan erinomaisesti ja sekä sellutehdas että paperikoneet ovat ajaneet tehokkaasti projekteista huolimatta, mikä on osoitus siitä, että olemme ymmärtäneet asioiden mittasuhteet oikein.

Voikkaalla kulunut vuosi on myös ollut muutosten aikaa. Alkuvuoden hyvän tilaustilanteen muuttuessa nopeasti taantumaksi jouduimme arvioimaan toimintatapoja ja -malleja uudelleen sekä läpikäymään muuttuneen maailman vaikutusta koko tehtaan toimintaan. Uusia virikkeitä haimme toteuttamalla kesän alussa ns. urakiertoa eli johtajistossa tehtiin toimintatapa- ja henkilömuutoksia saadaksemme asioihin uusia näkökulmia sekä Voikkaalla että Kymillä. Näillä toimenpiteillä on tavoitteena edelleen lisätä yhteistyötä Voikkaan ja Kymin välillä sekä nostaa Voikkaan tuotantotehokkuutta. Ensimmäiset positiiviset tulokset ovat jo näkyvissä, mistä on hyvä jatkaa eteenpäin.

MFS -linjan tulevaisuuden näkymistä tehtiin suuri selvitystyö. Työn tuloksena jouduimme tekemään päätöksen PK 16:n sulkemisesta ensi vuoden vappuna. Koneen lajit ja markkinaennusteet eivät enää kohtaa ja kone olisi jäänyt erittäin huonolle käyntiasteelle tulevina vuosina, joten päädyimme keskittämään kirja- ja High Brite-lajit PK 17:lle. Yt-neuvottelut ovat käynnistyneet ja uskon, että hyvässä voikkaalaisessa hengessä voimme saavuttaa parhaan mahdollisen tuloksen sekä työnantajan että henkilöstön kannalta.

Tuleva vuosi on jälleen haasteellinen molemmille tehtaalle. Kymillä edessä on uuden tuotteen markkinointi ja laadun pysyvyys sekä tuotantotehokkuuden ja kustannustehokkuuden edelleen parantaminen kaikilla tuotantoyksiköillä. Voikkaalla haasteena on tuotantotehokkuuden noston lisäksi motivaation ylläpito MFS-linjan tilanteesta huolimatta. Kaiken tämän perusta on avoin ja luottamuksellinen ilmapiiri sekä yhdessä tekemisen suuri voima sekä tehtaitten sisällä että niiden välillä.

Haluan kiittää teitä kaikkia kuluneesta vuodesta ja toivottaa teille ja perheillenne Hyvää Joulua ja positiivista mieltä vuodelle 2002.

Pertti Asunmaa

8/2001

Tässä numerossa mm.

- 3 Pitkään palvelleita muistettiin ansiomerkein.
- 4 Päälylystyskoneelta erinomaista paperia.
- 6 Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiö jakoi apurahoja.
- 9 MG-koneilla siirryttiin uuteen pituusleikkaus- ja pakkausjärjestelmään.
- 14 Kesän kuvakisa ratkesi.
- 20 Tutkimusosastolla muisteltiin menneitä.

Vakio palstat

- 38 Arto pakinoi.
- 39 Juttu kiertää.
- 45 Henkilöuutiset, järjestöt.
- 46 Merkkipäivät, kiitokset, osanottomme.
- 47 Peluri.

PÄÄJUTTU

Pertti Asunmaa

Kansikuva: Matti Lehto

Helena Pesu ja Martti Jurvanen saivat kumpikin 40-vuotisansiomerkkin.

KUVA: KIMMO SEPPÄNEN

TOIMITUSJOHTAJA PERTTI ASUNMAA ANSIOMERKKIJUHLASSA:

Paperiteollisuudessa ei ole hiljaista vuotta

Neljänkymmenen, 25:n ja kymmenen vuoden takaisen tapahtumien tarkastelu osoittaa, että paperiteollisuudessa ei ole hiljaista vuotta. Me itse teemme erilaisia asioita, mutta meidän tekemisiimme vaikuttavat vahvasti myös maailman tapahtumat. Niinikään se, mitä kilpailijamme tekevät ja mikä on asiakkaidemme tilanne, vaikuttavat yhtiömme lopputulokseen. Mutta me voimme omilla toimipiteillämme vaikuttaa siihen, kuinka hyvin onnistumme hyvinä aikoina ja miten vahvoja olemme vaikeina ajanjaksoina”, sanoi toimitusjohtaja Pertti Asunmaa Kymi Paper Oy:n an-

siomerkkien jakotilaisuudessa Koskelassa 13. joulukuuta.

“Kun 40 vuotta palvelleet tulivat yhtiöön tehtiin koko yhtiössä hienopaperia 104 260 tonnia ja sulfiittiselluloosaa 182 930 tonnia. Tuohon aikaan selluloosaa valmistettiin myös Voikkaalalla. Vuonna 1976, 25 vuotta palvelleiden tullessa yhtiöön, oli Kymen paperitehtaan tuotanto 157 422 tonnia ja Voikkaalla se oli noussut 255 405 tonniin”, muistutti Asunmaa.

Vuonna 1961 uusittiin PK 6 perusteellisesti ja PK 1 koki pienemmän uudistuksen. Paperin markkinoinnin kannalta vuosi 1976 oli merkittävä, koska Kymi

ryhtyi silloin itse myymään paperinsa oman myyntiverkostonsa välityksellä.

“Vuosi 1991 oli jälleen huonon taloudellisen tilanteen aikaa. Kymen tuotteissa tapahtui ennennäkemätön hintojen romahdus ja lisäkapasiteetin myötä alenivat myös käyntiasteet.”

Kuitenkin katsottaessa vuodesta 1961 vuoteen 2001 on yhtiö elänyt vahvan kehittymisen aikaa. “Olette varmaan tunteneet onnistumisen elämyksiä, joskus on saattanut tulla turhautumisenkin tunteita, mutta toivon, että kokonaisuudessaan jokaisella teistä on myönteinen ja hyvä olo siitä työstä, jota teette ja niistä

ihmisistä, joiden kanssa työskentelette”, sanoi Asunmaa.

Korostettuaan toisten huomion kiittä ansiomerkkin saajia ja toivotti onnea ja menestystä myös tulevaisuudessa.

40 vuoden palvelun perusteella jaettiin kuusi ansiomerkkiä ja 25 vuoden palvelusta 72 merkkiä. Kymmenen vuoden virstanpylvään saavuttaneita oli kuusi.

LUETTELO ANSIOMERKKIEN SAAJISTA ON SIVULLA 44.

TEKSTI: REIJO VIRTA, KUVAT: KAIJUS HEDENSTRÖM

Uudella linjalla hyvä startti – TULOKSENA ERINOMAISTA

Superkalanterin startti oli monitelakalanteroinnille tyyppillinen, koska säätöjä jouduttiin jonkin aikaa etsimään kohdalleen.

Uudet UPM Finesse -paperit ovat ajettavuudeltaan hyviä ja laadultaan erinomaisia – lähes täydellisiä, kommentoivat painajat kysyttäessä miten Kymin vastakäynnistyneen päällystyskoneen valmistama paperi toimii kirjapainossa.

”Olemme todellakin saavuttaneet uusilla ‘Lighter - yet brighter’ -papereilamme kaikki vaaleuteen, opasiteettiin ja painetun pinnan kiiltoon liittyvät tavoitteemme sekä huomanneet papereilla olevan monia muitakin painajien arvostamia ominaisuuksia”, toteaa graafisten papereiden tuotepäällikkö Heikki Hyvärinen.

PK 8:n ja päällystyskoneen tuotantopäällikkö Stefan Fors toteaa, että uudistettu paperikone kulkee paljon ennakoitua paremmin. “Nopeuskehitys on ollut hyvää ja katkot ovat vähentyneet. Vaikka ajallisesti olemme vielä starttivaiheessa,

Superkalanteriosalla käyttäjiä miellyttää erityisesti se, että valvomo on nostettu 'toiseen kerrokseen'. 'Sieltä näkyy koko rata-alue esteettömästi ja myös superkalanteri on valvomosta hyvin hallittavissa.'

A PAPERIA

voimme ajaa PK 8:aa kuten normaalissa tuotantoajossa olevaa konetta.”

HYVÄÄ POHJAPAPERIA HELPPO PÄÄLLYSTÄÄ

Paperinvalmistuksen ja erityisesti esipäällistyskonon onnistuminen PK 8:lla heijastui myönteisesti myös päällistyskoneen starttiin. “Lentävää saumausta jouduimme hieman harjoittelemaan, mutta nyt sekin onnistuu.”

Päällistyskonetta edeltävät välirullaimien mekaaninen toiminta on niinkään ollut odotusten mukainen. Myös pohjapaperitampuurin päällistysko-

neelle siirtävä kääntöpöytä toimii hyvin.

Superkalanteriosalla käyttäjiä miellyttää erityisesti se, että valvomo on nostettu “toiseen kerrokseen”.

“Sieltä näkyy koko rata-alue esteettömästi ja myös superkalanteri on valvomosta hyvin hallittavissa.”

Superkalanterin startti oli monitelakalanteroinnille tyyppillinen, koska säätöjä jouduttiin jonkin aikaa etsimään kohdalleen. Myös kalanterilta aluksi kuulunut ulina saatiin kuriin

Päällistyskonetta suunniteltaessa kiinnitettiin paljon

huomiota ympäristöseikkoihin, koska suuren tuotannon vuoksi syntyy runsaasti pastapitoisia jätevesiä. “Käytämme vedenpuhdistuksessa ultrasuodatusta. Sen avulla saamme myös talteen pastan kalliita raaka-aineita ja voimme palauttaa ne prosessiin”, kertoo Fors.

Kovin haaste päällistyslaitoksella on ollut uuden pituusleikkurin käyntiinajo. Sen kapasiteetin saamisessa täyteen käyttöön kymiläisiä avustaa. Voikkaan paperitehtaalta lainassa oleva, työnohtajasta ja kahdesta ajomiehestä koostuva ryhmä. Leikkurilta syntyvät

rullat sinänsä ovat ensiluokkaisia.

HYVÄ YHDISTELMÄ

PK 8:sta ja päällistyskoneesta koostuvalle linjalle valittiin testeillä paras mahdollinen henkilöstö. Mukana on sekä vanhempaa kokemusta kaartia että nuorta innokasta väkeä. “Yhdistelmä osoittautui onnistuneeksi. Miehistöistä muotoutui nopeasti itseohjautuvia ryhmiä”, kiittelee Fors.

Aitomäen nuorisoseura Valkealasta sai apurahan nuorten tanhuharrastukseen. Yläkuvassa nuoria tanhuajia, jotka esiintyivät juhlassa. Viereisessä kuvassa Maria Alanko, joka sai apurahan ratsastusharrastukseensa.

100-vuotissäätiöllä myötätuulta ja uhkakuvia

Tämäniltainen jako edustaa uutta vaihetta Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiön historiassa. Vaikka Kuusankosken ja Kymenlaakson apurahat olivat ensimmäisen kerran jaossa vasta viime syksynä, ovat kohderyhmät tänä syksynä jonkin verran erilaiset kuin vuosi sitten”, sanoi säätiön asiamies **Stig-Olof Lindholm** apurahajuhlan tervehdyspuheessaan Koskelassa 3. joulukuuta.

“Jaamme yli 500 000 markkaa uusille hakijaryhmille. Apurahojen saajina ovat sellaiset kuusankoskelaiset yksityishenkilöt,

jotka eivät perinteisten jako-ohjeitten mukaan ole voineet hakea apurahoja sekä yhdistykset ja seurat koko Kymenlaakson maakunnan alueelta.”

Kuusankosken apurahoina jaettiin 86 apuraha yhteisarvoltaan 324 000 mk vapaa-ajalla tapahtuvaa sivistyksellistä opinto- ja harrastustoimintaa varten. Kymenlaakson apurahoina luovutettiin 22 apuraha yhteensä 204 000 mk opinto-, kulttuuri- ja harrastustoiminnan tukemiseksi.

Säätiön uusi rooli näkyy Lindholminkin mukaan myös siinä, että säätiö viime vuosina on tu-

kenut eräitä varsin mittavia yhteiskunnallisia hankkeita. Merkittävin näistä on “ehkäisevä huumetyö Kuusankoskella”-projekti, jossa säätiön yhteistyökumppanina on YAD eli Nuoret vastaan huumeita -järjestö. Hanke käynnistyi maaliskuussa tänä vuonna ja on varsin nopeassa tahdissa ehtinyt vakiinnuttaa paikkansa Kuusankoskella.

Säätiön roolin uudelleenarviointi on seurausta sekä säätiön varallisuuden kasvusta että perinteisen toimintapiirin pienemisestä.

“Kymin Osakeyhtiön 100-

vuotissäätiö kuuluu tänä päivänä Suomen suurimpien säätiöitten joukkoon. Säätiö on myös hyväksytty valtakunnalliseen Säätiöitten ja rahastojen neuvottelukuntaan, johon kuuluu 40 suurta säätiötä Suomessa. Säätiö ei voi enää tarkastella ympäristönsä suppeasti, vaan säätiön yleishyödyllisen aseman korostaminen vaatii laajempaa näkökulmaa.”

Lindholminkin mukaan satavuotissäätiötä ei vuonna 2001 pidä verrata suuriin valtakunnallisiin

Jatkuu sivulla 8.

100-vuotissäätiön apurahoja haetaan tammikuussa

Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiö on tehnyt eräitä muutoksia apurahojen hakumenettelyyn.

Tärkein niistä on se, että hakuaika on muuttunut. Säätiön apurahoja haetaan vuonna 2002 tammikuun aikana. Hakuaika päättyy 31.1.2002. Uusi hakuaika koskee kaikkia apurahoja, sekä perinteisiä toiminta-alueen apurahoja että uusia Kuusankosken ja Kymenlaakson apurahoja. Apurahat jaetaan toukokuussa.

YHTIÖLÄISTEN LAPSET

Perheenjäsenten ryhmässä on yhtiöläisten lasten mahdollisuuksia hakea apurahoja laajennettu. Yhtiöläisten alle 26-vuotiaat lapset voivat hakea perheenjäsenenä sekä opinto- että harrastusapurahoja. Sen lisäksi voivat yhtiöläisten lapset iästä riippumatta hakea apurahoja jatko-opintoja varten.

KOUVOLAN ASEMA SÄÄTIÖSSÄ

Kouvola on poistettu säätiön toimintapiiristä. UPM-Kymmenen palveluksessa olevat henkilöt Kouvolassa sekä heidän perheenjäsenensä voivat kuitenkin edelleen hakea apurahoja perinteiseen tapaan. Kouvolalaiset yhdistykset, kerhot ja avoimet ryhmät voivat hakea nk. Kymenlaakson apurahoja toimintansa tukemiseksi.

INTRANET JA UUDET HAKULOMAKKEET

Yhtiöläiset voivat tehdä hakemuksensa käyttämällä intranetissä olevia hakulomakepohjia. Lomakkeet löytyvät kohdasta: Kuusankoski yhteiset/100-vuotissäätiö/Apurahan hakeminen.

Uusittuja paperilomakkeita voidaan myös käyttää. Niitä saa seuraavilta henkilöiltä:

- apurahalautakunnan sihteeri **Pirkko Vaara**, puh. 52444
- sihteeri **Pirjo Rautanen**, puh. 52211
- sihteeri **Eine Hasari**, puh. 52206
- Kymin henkilöstöpalvelu, **Tuula Vainikka**, puh. 52294
- Voikkaan henkilöstöpalvelu, **Tiina Lakimo**, puh. 53317.

Lomakkeita voi myös pyytää internetin kautta sähköpostiosoitteella pirkko.vaara@upm-kymmene.com

Kuusankosken ja Kymenlaakson apurahoja jaettiin 3. joulukuuta yli 500 000 markkaa

Apurahan sai 82 henkilöä ja 26 yhteisöä. Jaettu kokonaissumma oli 528 600 mk. Yksityishenkilöille myönnettiin yhteensä 288 100 mk ja yhteisöille 240 500 mk. Säätiölle oli saapunut yhteensä 165 apurahahakemusta. **Apurahan saajien luettelo on sivulla 42.**

Apurahat olivat haussa syyskuussa. Ensi vuonna haetaan Kuusankosken ja Kymenlaakson apurahoja jo tammikuussa 2002 säätiön perinteiseen toimintapiiriin kuuluvien hakemusten yhteydessä.

Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiön apurahat

Apurahat julistetaan haettaviksi **31. päivään tammikuuta 2002** mennessä.

Apurahoja voidaan myöntää vapaa-ajalla tapahtuvaan ammatin liittyvään opintotoimintaan, muuhun vapaa-ajan opintotoimintaan sekä lisäksi kulttuuri-, harrastus- ja virkistystoimintaan.

TOIMINTA-ALUEEN APURAHAT

Henkilökohtaisia apurahoja ovat oikeutetut hakemaan seuraavien yritysten palveluksessa olevat henkilöt, heidän perheenjäsenensä sekä näiden yhtiöiden eläkeläiset perheenjäsenineen.

Kuusankoskella: Kymi Paper Oy, UPM-Kymmene Oyj, Finnish Chemicals Oy, Oy Finnish Peroxides Ab, J.M. Huber Finland Oy, BASF Oy Wolman Division, Holnet Timber Oy, Amica Ravintolat Oy, Kuusankosken Tehtaiden Sairauskassa, Kymin teollisuusoppilaitoksen oppilaat. Helsingissä: UPM-Kymmene Oyj.

Myös UPM-Kymmene-konsernin Kouvolassa työskentelevät henkilöt (UPM-Kymmene Oyj, UPM-Kymmene Seaways Oy Ltd) sekä heidän perheenjäsenensä voivat hakea toiminta-alueen apurahaa.

Yhteisökohtaiset apurahat on tarkoitettu yksinomaan edellä mainituista yhtiöläisistä ja/tai eläkeläisistä koostuville opinto- ja harrastusryhmille sekä Kuusankoskella ja Helsingissä toimiville yhdistyksille ja seuroille.

KUUSANKOSKEN APURAHAT

Kuusankosken apurahoja voivat hakea ne Kuusankosken kaupungissa henkikirjoitetut henkilöt ja paikkakunnalla toimivat opinto- ja harrastusryhmät, joilla ei ole oikeutta hakea edellä mainittua toiminta-alueen apurahaa.

KYMENLAAKSON APURAHAT

Kymenlaakson apurahoja voivat hakea Kymenlaaksossa toimivat yhdistykset sekä opinto- ja harrastusryhmät.

Anomukset tehdään tarkoitusta varten laadituille lomakkeille, joi- ta saa apurahalautakunnan sihteeriltä Pirkko Vaaralta, puh. 0204 15 2444 tai sähköposti: pirkko.vaara@upm-kymmene.com. Lisäksi lomakkeita saa Kyminetistä ja yritysten henkilöstöpalveluosastoilta.

Hakemukset palautetaan osoitteella: Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiö, Apurahalautakunta, 45700 KUUSANKOSKI.

Hallitus

Jatkoa sivulta 6.

säätiöihin, mutta tiedostaa, että säätiön taloudelliset voimavarat ovat niihin verrattuna merkittävät.

“Huolimatta siitä, että säätiön toimintaa laajennetaan uusille aloille, haluaa säätiö tietenkin edelleen palvella hyvin perinteiseen toimintapiiriin kuuluvia apurahojen hakijoita. Ensi vuoden toimintasuunnitelmassa on entistä enemmän varoja suunnattu säätiön perinteisiin apurahoihin”, korosti Lindholm. Vuonna 2002 jaetaan sekä toimintapiirin apurahat että myös uudet Kuusankosken ja Kymenlaakson apurahat keväällä. Kaikki apurahahakemukset, arvion mukaan yli tuhat kappaletta, käsitellään samaan aikaan ensi talvena.

Myötätulessa elävällä säätiöllä on kuitenkin myös eräs uhkakuva, joka tänä syksynä on konkretisoitunut.

“Verolainsäädännön muuttamisen ja entistä tiukempien tulkintojen takia on verottaja tänä syksynä kiinnittänyt huomiota harrastusapurahojen verokohteluun ja vaatinut näitten apurahojen asettamista ennakkoperinnän piiriin. Tällaisen vaatimuksen hyväksyminen asettaisi säätiön harrastusapurahoihin liittyvän toiminnan erittäin hankalaan asemaan ja jouduttaisiin ottamaan aivan uudenlainen kanta sivistyksellisten harrastusten tukemiseen.”

Säätiö ei ole Lindholmien mukaan voinut hyväksyä veroviranomaisten tulkintaa ja onkin laatinut asiasta seikkaperäisen vastineen.

“Toivomme lopullisen päätöksen tässä asiassa olevan säätiölle myönteisen.”

Erityisopetusta esiluokalle

Lastentarhanopettaja Mirja Björn sai apurahan alle kouluikäisten erityisopetuksen opiskeluun.

Hyvää käytöstä abeille

Kuusaan lukion oppilaskunnalle ja abiturienteille myönnettiin 4 500 markkaa hyvän käytöksen kurssin järjestämiseen. Apurahan kävi vastaanottamassa lehtori Liisa Oljemark.

Lastentarhanopettaja **Mirja Björn** sai apurahan alle kouluikäisten erityisopetuksen opiskeluun. Noin vuoden kestävien opintojen jälkeen hän saa pätevyyden opettaa erityislapsia.

Varsinaiset opinnot alkoivat kesäkuussa ja päättyivät ensi vuoden huhtikuussa. Opintoviikkoja kertyy yhteensä 23. “Viikko kuukaudessa on lähiopetusta Jyväskylän yliopistossa. Opetukseen kuuluu myös kolme kolmen viikon harjoittelujaksoa erityisryhmissä.”

Parhaillaan Mirja Björn on kolme kuukautta kestävällä opintovapaalla. Sen päätyttyä hän palaa antamaan erityisopetusta Tähteen koulun esiluokalle Koulurinteen päiväkotiin.

“Ajatuksen tapakoulutuksen järjestämisestä saimme jo vuoden 1994 syksyllä erään koulumme senioreista, **Rea Yrjö-Koskisen** käytyä Kuusankoskella esitelmöimässä käytösasioista. Koulullemme hän tuli opettamaan hyvää käytöstä vuoden 1995 helmikuussa”, kertoo lehtori **Liisa Oljemark** Kuusaan lukiosta. Lukion oppilaskunnalle ja abiturienteille myönnettiin 4 500 markkaa hyvän käytöksen kurssin järjestämiseen.

Hyvästä käyttäytymisestä oppilaille ovat olleet esitelmöimässä mm. **Juhani Markkanen**, **Ulla Rantanen**, **Bjarne Nygård** sekä **Seppo Reijasto**.

“Oppilaamme ovatkin saaneet kiitosta hyvästä käyttäytymisestäään”, toteaa Liisa Oljemark.

Tänä vuonna abit järjestävät yhteisen jouluaaterian, jonka yhteydessä käydään lävitse paitsi pöytätapoja, myös muita hyvään käytökseen liittyviä asioita.

Kymin vanhan päällystyslaitoksen modernisoidulla pituusleikkurilla leikataan nyt MG-paperirullia. Petri Murtiainen ja Arto Lakka siirtävät 12 000 metrin pitkä rullapakkaukseen.

MG-koneilla uuteen pituusleikkaus ja pakkausjärjestelmään

Kuusaan saaren jenkkeineilla ajettujen MG-paperien konerullat on joulukuun 11. päivästä lähtien leikattu ja asiakasrullat pakattu vanhan päällystyslaitoksen tiloissa. Konerullat siirretään tehtaalta jälkikäsitteilyyn vetomestarella, joka hakee rullat suoraan konehallista.

“Jouduimme pakkaamaan osan rullista viime aikoina lattialla, koska niiden kokoa oli asiakkaitten toivomuksesta kasvatettava. Pakkauslinjalla kyettiin käsittelemään vain maksimissaan halkaisijaltaan 90-senttisiä rullia”, kertoo käyttöpäällikkö **Kosti Savenius** MG-laitokselta.

Pituusleikkauksen ja rullapakkauksen siirtoa puolsivat myös turvallisuusseikat: isojen rullien käsittely lattialla aiheutti tapaturmariskin.

Samanaikaisesti leikkauksen ja pakkauksen uudistamisen kanssa tehostettiin toimintaa myös konesalissa. Vanhat nosturit, leikkurit ja rullakoneet purettiin pois ja tilalle asennettiin uudet rullakoneet ja tampourinosturit.

“Aikaisemmin pystyimme

käsittelemään halkaisijaltaan vain 1 200-senttisiä konerullia, nyt tarkoituksemme on ajaa maksimissaan 1 450-senttisiä rullia. Konetampuurin paino nousee nyt noin 4 300 kilon paikkeille”, kertoo Savenius.

Koska vetomestareilla ryhdyttiin ajamaan sekä MG-koneiden hallissa että päällystyslaitoksen sisätiloissa, jouduttiin molemmissa paikoissa myös vahvistamaan lattiaa. Lisäksi MG-laitokselle rakennettiin betoninen ajoluiska.

Päällystyslaitoksella selvittiin pienemmällä muutoksilla. Päällystyskone 1:n pituusleikkuri modernisoitiin ja sen leveyttä lisättiin 2 700:sta 3 160:een senttiin. Oviaukkoja suurennettiin ja niihin asennettiin vetomestaria ohjattavat automaattiovet.

Muutoksien vuoksi MG-koneilta päättyivät työt seitsemältä pakkarilta. He sijoituivat uusiin tehtäviin: osa lähti Kuusanniemeen, osa jäi sylinterimiehiksi ja kaksi siirtyi pituusleikkurin ajomiehiksi päällystyslaitokselle. Pituusleikkurin ajomiehet myös pakkaavat rullat sekä pinkkaavat

ne trukilla varastoon.

Muutoksista on sovittu hyvässä yhteishengessä työnantajan ja työntekijöiden välillä. MG-koneilla nyt toteutetut ja jo aiemmin käyttöön otetut parannukset tähtäävät parempihintaisen teollisuuspaperien tuotannon lisäämiseen.

MONIPUOLISET KÄYTTÖKOhteet

Paperikoneet 1 ja 2 valmistavat korkealuokkaista UPM WHITE GLOSS paperia. Tuotteet ovat mm. raaka-aineidensa ansiosta täysin soveltuvia elintarvikepakkauksiin. Paperin käyttö ei aiheuta terveydellistä haittaa.

MG-paperi on korkeakiiltoista ja hyvän vaaleuden ja lujouden lisäksi se täysinkestävää jonkin verran kosteutta.

MG-papereita käytetään runsaasti elintarviketeollisuudessa pusseina, kääreinä ja pakkauksina sekä leivini- ja kakkupapereina. Lisäksi ne soveltuvat krepattuihin koristetuotteisiin, erilaisen laminaattien väli- ja pohjapapereiksi ja kantokasseiksi.

Yhteistoimintaneuvottelut käynnistyivät Voikkaalla

Yhteistoimintaneuvottelut aloitettiin perjantaina 7. joulukuuta henkilöstön edustajien kanssa Voikkaan paperikone 16:n sulkemiseksi. Kone valmistaa erikoissanomalehtipaperia pääasiassa sanomalehtien liitteisiin tuotenimellä UPM Brite. Koneen vuosikapasiteetti on 75 000 tonnia. Kone on tarkoitus sulkea 1. toukokuuta 2002.

Voikkaalla toimii PK 16:n lisäksi kolme paperikoneita. Voikkaan paperikone 16:n sulkeminen ei rajoita UPM-Kymmenen erikoissanomalehtipaperin tarjontaa. Voikkaan paperikone 17 ja Kajaanin paperitehdas valmistavat edelleen UPM Brite-paperia.

YT-neuvotteluissa tutkitaan mahdollisuuksia sijoittaa henkilöstöä Voikkaan toisille osastoille tai UPM-Kymmenen muihin yksiköihin.

Henkilöstö ja hallinto -osastolla pyritään kehittämään osaston intranet-sivuja entistä paremmin yhtiöläisiä palveleviksi. Joulukuun alussa pidetyssä kokouksessa mietittiin porukalla, mitä tietoa osaston intranet-sivuilla pitää olla ja ketkä sitä tietoa ylläpitävät. Kuvassa vas. Sinikka Valve, Johanna Käätä, Anssi Pälvisalo, Mervi Äijö ja takana Leo Suokas.

Kuusankosken tehtaile uusi intranet

Intranet uudistuu. Vajaan vuoden käytössä olleet KymiNet ja WoiNet yhdistetään yhdeksi ja yhteiseksi, kymiläisiä ja voikkaalaisia palvelevaksi intranetiksi. 'Työnimenä' uudella intranetilla on KuuNet. Se otetaan testi-käyttöön vuodenvaihteen jälkeen ja varsinaiseen käyttöön mahdollisimman pian testistä saatujen kommenttien jälkeen.

Kuusankosken tehtaiden yhteisen intranetin muodostaminen on perusteltua, sillä nyt kymiläiset ja voikkaalaiset lukevat samoja asioita ja käyttävät samoja palveluja kahdesta intranetista. Yhden intranetin kautta käyttäjän toivotaan löytävän helpommin haluamansa tiedot ja palvelut.

Myös tiedontuottaminen ja intranetin hallinta yksinkertaistuvat, kun mm. päällekkäiset työvaiheet tiedontuottamisessa häviävät. Yhteinen intranet on viestintäkanava, jonka toivotaan osaltaan edistävän tehtaiden yhteishenkeä ja vahvistavan kuvaa UPM-Kymmenen Kuusankosken tehtaista.

Uusi intranet perustetaan jälleen yhteistyönä osastojen kanssa. Projektia vetää **Irma Niemi** viestinnästä. KymiNetistä ja

WoiNetistä siirretään KuuNetiin mahdollisimman paljon tuttuja elementtejä käytön ja tiedonhaun helpottamiseksi. Konsernin tehdasintranet-perhe päivitetään vuoden vaihteessa uuteen ohjelmaversioon, mikä näkyy KuuNetissäkin uusina ominaisuuksina. Esimerkiksi 'Viimeisimmät'-kohta kokoaa laajemmalti ja lajittelee intraan viedyin uuden tiedon.

INTRANETIN KÄYTTÖ

Intranetin käyttö on Kuusankosken tehtailla vielä epätasaista: jotkut käyttävät intranetia useita kertoja päivässä, ja jotkut eivät koskaan. Marraskuun intranetin käyttöraportoinnin mukaan KymiNetissä oli yhteensä 29 571 käyntiä ja WoiNetissä 18 143, jotka ovat varsin hyvät käyntimäärät.

Kun intranetin käyttöä tarkkaillaan suhteutettuna tehtaiden henkilömäärään, Kuusankosken tehtailla on vielä kehittämistä intranetiin liittyvissä asioissa – konsernin muihin kotimaisiin tehtaisiin nähden olemme kovin alhaisella käyttötasolla.

Tärkeimpinä alueina kehittämistyötä ovat osastojen sivusto-

jen sisällön lisääminen sekä tuotanto- ja kunnossapito-osastoilla tietokoneen käyttöön liittyvien olosuhteiden ja välineistön parantaminen.

Intranetin kehittämisessä huomioidaan myös opiskelija **Janne Tasan** syksyllä tekemässä intranetin käyttötutkimuksessa esiin tulleet asiat.

TIETOTURVA

Jokaisen tietokonetta: intranetia, internetiä tai mitä tahansa ohjelmaa ja sovellusta käyttävän on oltava tietoinen tietoturvaan liittyvistä riskeistä. Kymiläisille ja voikkaalaisille jaettiin tietojärjestelmien käyttösopimuksen yhteydessä kirjalliset tietoturvaohjeet ja netiketti. Samat tiedot löytyvät intranetissa tietohallinto-osaston sivuilta kohdasta Ohjeet.

Intranet on sisäisen viestinnän väline ja siinä saattaa olla hyvinkin yksityiskohtaista tietoa osaston toiminnasta. Kymillä ja Voikkaalla on laadittu erillinen toimintaohje intranetin käyttäjille.

Loka-marraskuun vaihteessa tehtyyn Notes-kyseelyyn KymiNetin ja WoiNetin käyttöönoton kokemuksista Kuusankosken tehtailla vastanneiden kesken arvottiin palkintoja. Kuva arvontatilaisuudesta, vas. Janne Tasa, Pia Laamanen ja Kari Riivari.

Aktiivisella toiminnalla

Vuoden palokuntalaiseksi

Mallipuuseppä **Tarmo Ristola** valittiin tänä vuonna vuoden palokuntalaiseksi. Kymille vuonna 1976 tullut mallipuuseppä tekee päivätyönsä Kuusanniemen rakennusosaston puusepänerveilla.

Vuonna 1993 hänen työtoverinsa, joka kuului tehdaspalokuntaan, jäi eläkkeelle. Tarmo kuuli huhun, että kun osastolta joku jää palokunnasta pois, niin jonkun toisen osastolaisen pitäisi jatkaa perinnettä; paikka tulisi säilyttää osastolla. Tarmo ajatteli, että hän voisi lähteä kokeilemaan, miltä palomiehen työ tuntuu.

Tarmo Ristola on tänä syksynä saanut yksikönjohtajan koulutuksen. Tietoaan ja taitojaan tehdaspalokunnassa hän on kartuttanut koko ajan. Yksikönjohtajana on hallittava sekä koneettä sammutusmiehen tehtävät.

Käytännön taitoja palomiehet harjoittelevat yhden illan viikossa joka toinen viikko. Tarmon mielestä se on liian vähän, siksi hän kuuluu kilpailujoukkueeseen, joka harjoittelee ennen kilpailuja tiiviimmin. "Arvostan kilpailujoukkueen jäsenyyttä, koska aktiivisella harjoittelulla tuntuma palomiehen työhön pysyy paremmin."

Teorian tuntemusta mitataan kokeella, jonka paras saa tietomiehen arvonimen. Tarmo on nelinkertainen tietomies.

Vuoden palomieheksi valittu Tarmo Ristola arvostaa sitä, että hyvä tehdaspalomiehen ammattaito huomataan. "Kun huomioidaan, niin itsekin huomaa, ettei ole tehnyt turhaa työtä ja arvostus motivoi toimintaan eteenpäin", sanoo Tarmo.

Hälytykset tulevat nykyään puhelimeen joko tekstiviestinä tai puhelinhälytyksenä. "Vaimo ja kaksi lastani ovat sopeutuneet nopeisiin lähtöihini hyvin", kiittelee Tarmo.

Kymin tehdaspalokunta palkitsi ansioituneet ja parhaat palokuntalaiset

Kymin tehtaasta tehdaspalokunnan juhlassa 27. lokakuuta Kymin kerholla palkittiin pitkään toiminnassa mukana olleita ja erityisesti tänä vuonna ansioituneita palokuntalaisia.

Kaakkois-Suomen Pelastusalanliitto ry:n ansioristin saivat **Reijo Pehkonen** ja **Leo Puljava**.

Palvelusvuosimitalin saivat **Pekka L. Pöysä** (25 vuotta), **Pertti Nikander** (20), **Jarmo Aalto** (15), **Matti Kirvesniemi** (15), **Ari Korpela** (5), **Mikko Mannari** (5) ja **Reijo Mäki** (5).

Palokunnan pienoislippun saajat olivat **Kari Halme** ja **Hannu Mäki**.

Vuoden joukkueeksi nimettiin II-joukkue.

Tietokilpailun paras oli **Juha Pirilä**. Jehu-maljakilpailussa paras tietomies Kymiltä oli **Jari Kinnunen**. Kilpailujoukkueen omista kilpailuissa paras tietomies oli **Tapio Saarinen**. Ex-palomestareiden pyytyn sai **Jari Kinnunen** ja Keijon kiulun **Mikko Mannari**.

Vuoden 2001 palokuntalaiseksi valittiin **Tarmo Ristola**.

Chain 2000 -projektin toteutuksesta tiedotettiin voikkaalaisille 30. marraskuuta pidetyssä Kick off -tempauksessa. Kuvassa edessä vas. Petteri Kokkarinen, Pentti Kantola, Kerstin Theilen, Lieve Lambrecht, Anne Lihvonen ja Paula Simpanen. Takarivissä vas. Matti Martinen, Jan Grass, Vesa Peltola ja Jouko Kirppu.

Voikkaalla ensimmäiset tilaukset Chain 2000 -projektissa

Chain 2000 -projektissa päästiin aloittamaan kotimaan tilaus- ja toimitusketjun pilot-käyttö Voikkaan tehtaalla. Ensimmäiset tilaukset kirjattiin uuteen myyntijärjestelmään 3. joulukuuta, ja ne kulkivat uusien SAP-toimintajärjestelmien kautta ilman vaikeuksia.

Ensi vaiheessa Voikkaalla käyttöön otetut uudet sovellukset palvelevat kotimaan myyntiä. Käytettävät sovellukset ovat SAP SD eli myyntimoduli, joka on yhteydessä erityiseen palletti- ja rullatietosovellukseen, uuteen johdon tietojärjestelmään MIS:iin sekä tehtaan toimitus- ja logistiikkajärjestelmiin. Muu-

toksena aikaisempaan toimintatapaan on, että mm. tilausten peruutukset vastaanotetaan nyt SAP:iin, jossa käsitellään kaikki tilaukseen liittyvät asiat. Tilausnumerointi on uudistunut samoin kuin tilausvahvistukset ja laskut.

MISin eli raportointi- ja analysointijärjestelmän loppukäyttäjien koulutus alkoi Voikkaan tehtaalla 10.12. Chain 2000 -projektin toteutuksesta tiedotettiin voikkaalaisille 30. marraskuuta pidetyssä Kick off -tempauksessa. Projektin toteuttamisen ensi vaihe alkoi Voikkaan tehtaalla jo lokakuussa.

Veikko Talven valokuvanäyttely Koskelassa

Koskelassa avattiin 4.12. opetusneuvos **Veikko Talven** valokuvista koottu näyttely. Veikko Talvi vastasi Kymiyhtiön viestinnästä 20 vuoden ajan. Hän otti työvuosiensa aikana 1951–1971 lähes 14 000 valokuvaa, joista nyt avattuun näyttelyyn on valittu 35 kuvaa.

Näyttelyyn voi tutustua Koskelassa vuoden loppuun asti, minkä jälkeen se siirtyy Voikkaan tehtaalle henkilöstöravintola Mansonkiin ja sieltä edelleen Kuusankosken kaupungin tiloihin.

KUVA: KIMMO SEPPÄNEN

Eläkeläiset viettivät joulujuhlaa

Voikkaan ja Kymin eläkeläisten joulujuhlat vietettiin jouluisen ohjelman, glögi- ja kahvitarjoilun merkeissä. Voikkaalaiset virittäytyivät joulutunnelmaan Seuratalolla 12. joulukuuta, kymiläiset juhlivat Kuusankoskitalolla 14. joulukuuta. Kuvassa Voikkaan juhlassa esiintyneet Voikkaan ala-asteen oppilaat vauhdikkaassa tonttuleikissä.

Talvista Verlaa esittelivät pääministeri Paavo Lipposelle johtaja Eero Niinikoski (vas.), Jaalan kunnanvaltuuston puheenjohtaja Ilpo Puolakka, yhteyspäällikkö Helena Mauno Kymi Paper Oy:stä ja hallintojohtaja Matti Lounasmeri UPM-Kymmenen pääkonttorista.

Pääministeri Lipponen vieraili Verlassa

Pohjois-Kymenlaaksoon suuntautuneen kuntavierailunsa yhteydessä pääministeri Paavo Lipponen tutustui 26.11. Verlan ruukkikylään ja tehdasmuseoon. Arkkitehtuurin historiaa harrastava pääministeri oli

hyvin kiinnostunut näkemästään ja lupaili palata Verlaan kesällä perheensä kanssa.

Vierailun yhteydessä keskusteltiin mm. rakennussuojelun merkityksestä ja valtionhallinnon osuudesta suojelukustan-

nuksissa. Ympäristöministeriö on saanut kesällä valmiiksi Lipposen hallitusohjelmaan kuuluvan rakennusperintöstrategian, jossa ehdotetaan rakennussuojelumäärärahojen tuntuva korotusta lähivuosina.

Harvinaisen museokäynnin isäntinä toimivat hallintojohtaja Matti Lounasmeri ja johtaja Eero Niinikoski UPM-Kymmenen konsernihallinnosta. Vierailuun osallistui myös Jaalan ja Iitin kunnan johtohenkilöitä.

Markkinointiseminaari dynaamisissa tunnelmissa

UPM-Kymmenen hienopaperit-toimialan markkinointiseminaari järjestettiin 10.-11. joulukuuta Kouvolassa ja Kuusankoskella. "Yes to Finesse"-aiheiseen seminaariin osallistui 116 markkinoinnin ammattilaista eri puolilta maailmaa.

Seminaarin ensimmäisenä päivänä Kouvola-talossa kartoitettiin mm. kysyntänäkymiä sekä tarkasteltiin päällystettujen ja päällystämättömien hienopaperien markkinointistrategiaa.

Tiistaina kuultiin Chain 2000 -hanketta, elektronista kauppaa, markkinatutkimusta sekä markkinointiviestintää koskevat katsaukset, esiteltiin uusia Finesse-lajeja sekä palautettiin mieleen Artti-projektin vaiheet.

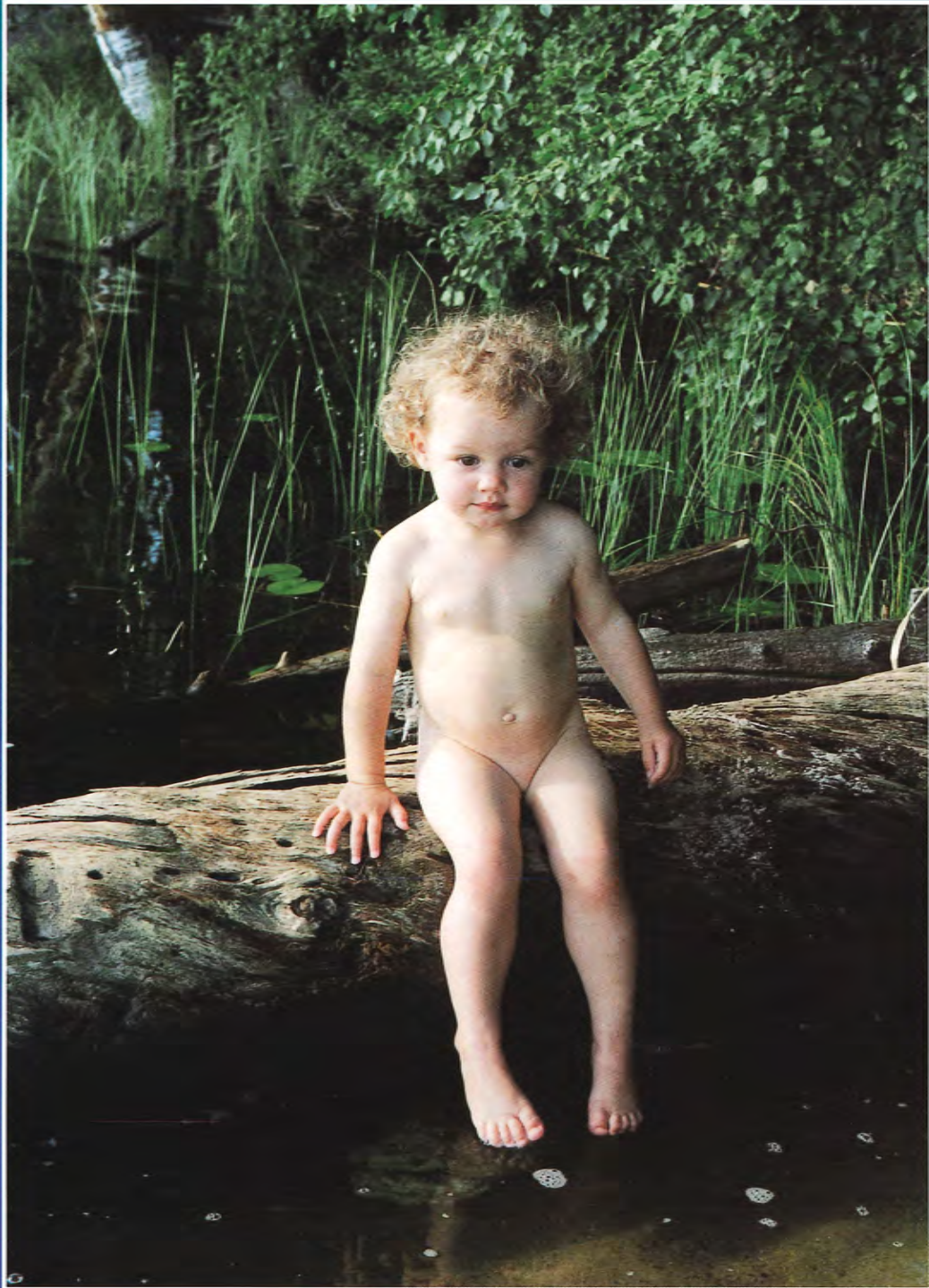
Seminaarin päätteeksi tutustuttiin Kymin paperitehtaalla PK 8:sta ja päällystyskoneesta koostuvaan uuteen tuotantolinjaan.

"Olen havainnut tässä seminaarissa erittäin myönteisen ja dynaamisen tunnelman. Pidän sitä hyvänä asiana, vaikka markkinatilanne juuri nyt ei olekaan hyvä", totesi Hieno- ja erikoispaperit-toimialan toimialajohtaja Jyrki Ovaska.

"Uudelta päällystyskoneelta saamme myös sellaisen tuotteen, joka paperivalikoimastamme on aikaisemmin puuttunut. Jos osaamme hyödyntää tilanteen oikein, uuden paperilajin pitäisi olla menestys markkinoilla", sanoi Ovaska.

Hieno- ja erikoispaperit-toimialan toimialajohtaja Jyrki Ovaskan mielestä seminaarissa vallitsi myönteinen ja dynaaminen tunnelma.

"Vedenneito", Tuija Knapp, 1. sija.

Palkittu kolmikko. Oikealla kisan voittaja Tuija Knapp, vasemmalla 2. ja 3. sijan napannut Soile Kärhä. Jari Pulli sai kuvastaan kunniamaininnan.

"Lomapäivänä laiskotellaan", Soile Kärhä, 2. sija.

*"Ylitse muiden,
kaikki kohdallaan"*

Kesän kuvakisa ratkesi

Paperivirran kesäkuvakilpailun palkinnot jaettiin joulukuun alussa Koskelassa. "Ylitse muiden, kaikki kohdallaan" oli tiedotustoimikunnan jäsenistä koostuneen raadin kommentti **Tuija Knappin** ottamasta voittajakuvasta. Kuvassa hänen tyttärensä istuu Knappien kesäpaikan rantahietikolla olevan vanhan haon päällä.

Raadin mukaan voittajakuvassa oli sadunomaista tunnelmaa ja sopivia vastakohtia: vanha puu ja uusi ihminen. Kuvaustekniikkakin oli onnistunut, koska valo tulee kauniisti vasemmalta.

Toisen ja kolmannen palkinnon voitti **Soile Kärhä** kuvillaan "Lomapäivänä laiskotellaan" ja "Menisinköhän vielä uimaan". Toiseksi tullut kuva vei raadin mielestä ajatukset lomapäivään ja rauhalliseen, rentoon lepäilyyn. Myös erikoinen kuvakulma ja hyvä syvyysterävyys miellyttivät arvostelijoita. Kolmanneksi sijoittunut kuva oli sommitelultaan hyvä. Sen rauhallista kesäillan tunnelmaa symboloi tyyni vedenpinta.

Kunniamaininnan sai **Jari Pulli** kuvallaan "Mitä voikaan mutkan takana olla vastassa". Jari kertoo, että kuva on otettu Korfulla automatkalla. "Mutkan takaa tuli vastaan vanha setä valtavan lammasmaunsa kera. Oli vain pysähdyttävä ja odotettava, että lampaat kiersivät auton. Jo silloin äidin penkoessa kiireesti kameraa päätimme, että tällä kuvalla osallistumme johonkin valokuvaskilpailuun."

Raattia miellytti paitsi kuvan liittyminen matkailuun myös se, että se vei ajatukset Suomen ulkopuolelle.

Arvottu neljäs palkinto osui **Mauno Hirviselle**.

"Menisinköhän vielä uimaan", Soile Kärhä, 3. sija.

"Mitä voikaan mutkan takana olla vastassa", Jari Pulli, kunniamaininta.

TEKSTI: ULLA EKHOLOM
KUVAT: MATTI LEHTO

Voikkaan kirkon UUSI ILME

II adventtina Voikkaan kirkko ja seurakuntatalo siunattiin käyttöön.

Juhlatilaisuutta oli edeltänyt viime vuoden marraskuussa aloitettu iso remontti, jossa rakennuksen käyttötarkoitusta muutettiin. Kirkkoa uudistettiin ja siipirakennus peruskorjattiin Voikkaan seurakuntaloksi.

Voikkaan kirkko on rakennettu vuonna 1925 rukoushuoneeksi. 1959 valmistui rukoushuoneen siipirakennus, johon tuli työntekijöiden asuntoja. Rukoushuone remontoitiin vuonna 1962 kirkoksi. Silloin alttaria laajennettiin, rakennettiin sakaristo ja suntion asunnon paikalle tuli urut.

UUSI SEURAKUNTATALO

Pastori **Juha Pesosen** työtilat ovat aikaisemmin olleet kotona. Hänellä ja vaimollaan Mirjalla on neljä lasta, joten aikoinaan lasten ollessa pieniä, kotona on riittänyt viilskettä eikä työrauha ollut paras mahdollinen. Nyt hän sai työtilat

seurakuntatalolle. ”Onhan se kiva saada 30 palveluvuoden jälkeen oma työhuone seurakunnalta”, sanoo Pesonen ja jatkaa, ”nyt on rauhallista tehdä työtä esimerkiksi valmistella puheita ja saarnoja”.

Voikkaan seurakuntatalo ja kirkko ovat samassa tietoverkossa seurakunnan muiden työpisteiden kanssa, joten yhteydenpito on helpottunut.

Julkisia tiloja ovat ensimmäisessä kerroksessa piiripapin ja diakonissan työhuoneet sekä 10 hengen kokoustilat.

Lapsityö on siirtynyt alakerasta toiseen kerrokseen. Käytösä on koko kerros. Tilat ovat jaettavissa lapsiryhmien mukaan.

Kolmannessa kerroksessa on 40-hengen seurakuntasali, talon edustavin tila. Salissa on myös takka, joka monipuolistaa tilan käyttöä. Salia tullaan vuokraamaan myös seurakunnan ulkopuolisille järjestöille ja yhdistyksille. Lisäksi kerroksessa on kerhotilaa sekä nuorille että varhaisnuorisolle. Joka kerroksessa on myös oma keittiö.

UUDISTUNUT KIRKKO

Muutostöiden ansiosta seurakuntatalosta pääsee kätevästi kirkkoon. ”Se on mukava parannus”, sanoo Juha Pesonen. Hän markkinoi kirkkoa vammaisten kirkkona,

koska joka kerrokseen pääsee hissillä, johon mahtuu pyörätuoli. Kirkossa on sisääntulon vieressä toinen hissi, jolla pääsee urkuparvelle.

Vanha alttarin mosaiikkiristi pysyi omalla arvokkaalla paikallaan. Alttaripöydät uusittiin siten, että entisellä paikalla oleva pöytä toimii apupöytänä, jolla pidetään kukat ja kynttilät. Varsinainen alttaripöytä, jonka takana pappi toimittaa alttaripalveluksen, on tuotu keskeemmälle. Näin pappi on koko ajan kasvot seurakuntaan päin.

Alttarikaide on hieman kapeampi kuin edellinen, mutta kulmikkuus on säilytetty. Entinen alttarikaide oli yhtenäinen, nyt siinä on kaksi aukkoa kahdestakin erisyystä. Aukot kuvaavat avointa yhteyttä Jumalan ja seurakunnan sekä papin ja seurakunnan välillä. Aukon levennyksen ansiosta myös pyörätuolia käyttävä ihminen pääsee alttarille yhdessä toisten kanssa.

Uutta kirkkosalissa on myös lukupulpetti ja alttarin viereen sijoitettu pysyvä kuoronurkkaus kuoroja varten sekä flyygeli. Näin mahdollistetaan rikkaampi konserttitoiminta.

Vanha Jeesusta ja Maria Magdaleenaa kuvaava alttaritaulu on siirretty kirkon peräosasta edustavammalle paikalle kuorokorokkeen yläpuolelle. Alttarin kuoriosan mosaiikkiristi ja alttaritaulu ovat sulassa sovussa keskenään.

Seurakuntalaisten kannalta ehkä kaikkein merkittävin muutos on uudet, kauniit ja pehmustetut tuolit, joissa on mukava istua. Tyylikkaiden tuolien puuosat ovat punertavat ja kankaan kuviointi näyttää orjantappuroilta. Kirkon vaaleaan yleissävyyteen tuolit sopivat hyvin. Irtotuolien myötä kirkkosali on muunneltavissa tapahtumien mukaan.

Kirkkoon mahtuu nyt noin 300 henkilöä entisen 400 sijasta, mutta kirkon viihtyvyys on parempi.

Urkuremontti tehtiin myös. Urut ovat Kangasalan urkutehtaan ensimmäisiä urkuja.

Kattorakennelmat eli ruoteet, tukirakennelmat ja kirkkolaivat on arkkitehti halunnut näkyviin. Ne on maalattu tumman harmaalla, jotta ne erottuvat muuten valkoisesta yläosasta.

Suntio ja siivooja ovat saaneet myös omat työhuoneet kirkon sarkariston vierestä. Peruskorjauksessa kirkkoon tuli paljon uutta tekniikkaa: kulunvalvonta, äänentoisto, tietokoneella ohjelmoitavat sähkölukot ja valaistus. Kaikki nämä hoidetaan suntion työhuoneesta.

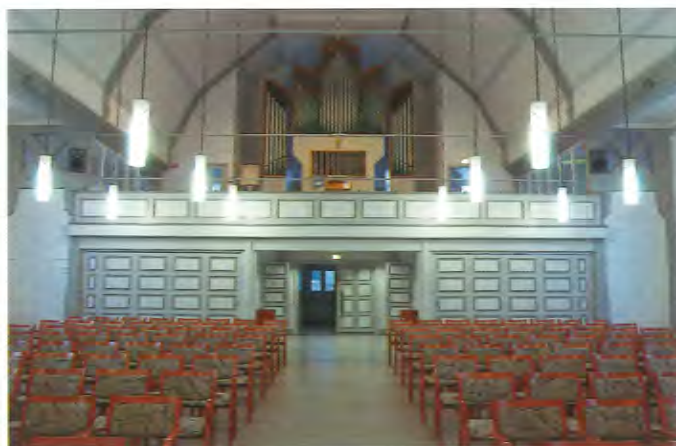
Kaupunki osallistui kadun ja parkkipaikan rakentamiseen. Katukiveyksessä on kolme suurempaa ristiä ja useita pienempiä ristejä, jotka ohjaavat seurakuntalaiset kirkkoon.

KIRKKOTEKSTIILIT

Kirkkotekstiilit suunnittelee kuusankoskelainen taitelija Maija-Liisa Seppälä. Kirkkotekstiilien symboliikka rikastuttaa kirkon muuta symboliikkaa ja luo yhteyden pääkirkkoon ja Kymintehtaan kirkkoon.

Joka pyhällä on oma kirkollinen värinsä. Vihreä on yleisin väri. Muut värit ovat valkoinen, violetti, punainen ja musta. Nykyinen kirkkokäsikirja mahdollistaa violetin vaihtoehdoksi sinisen. Voikkaalle valittiin sininen väri, koska se sopii paremmin kirkon muuhun väriytykseen.

Sininen on myös II adventin väri, joten siniset kirkkotekstiilit otettiin ensimmäisenä käyttöön.

Rovasti Juha Pesonen on iloinnut kirkkonsa uudistuksista ja siitä, että peruskorjaus vihdoinkin toteutui. Hän korostaa kuitenkin sitä, että kirkon paras kaunistus on kirkkoon saapunut seurakunta.

Voikkaalaisten oma pappi

Kuusankosken kaupunki on jaettu alueellisesti kolmeen seurakuntapiiriin, jotka ovat Keskusta, Kymintehdas ja Voikkaa. Jokaisella piirillä on oma piiripappinsa.

Kuusankosken seurakunnan I kappalainen, rovasti **Juha Pesonen** on Voikkaan piiripappi. Hän toimii mielellään piiripappina, koska työ on ihmisläheistä. Pesonen viihtyy parhaiten pienryhmätoiminnassa.

Piiripapin näkemys on, että voikkaalaiset haluavat pitää kirkkonsa. ”On hyvä, että seurakunnan palvelut ja kirkko ovat Voikkaalla”, sanoo Pesonen.

Kuusankosken seurakuntalaiset voivat valita, mihin kirkkoon he haluavat mennä. Keskimäärin jumalanpalveluksessa käy Voikkaalla 40 henkilöä, mikä on suhteellisesti yhtä paljon kuin kaupungin muissa kirkkoissa. Juhlapyhinä Voikkaankin kirkossa on paljon väkeä.

Juha Pesonen on iloinnut uudistuksista ja siitä, että peruskorjaus vihdoinkin toteutui. Projekti onnistui hänen mielestään hyvin. Pesonen on kiitollinen siitä, että henkilökunta sai olla mukana suunnittelemassa uusia tiloja.

”Avoimuuden ajatus, vaaleat sävyt ja pehmeät tuolit luovat hyvin kodinomaisen tunnelman”, sanoo Pesonen. Hän korostaa kuitenkin sitä, että kirkon paras kaunistus on kirkkoon saapunut seurakunta. ”Tervetuloa kirkkoon”, toivottaa rovasti Juha Pesonen.

Joulusanoma melskeen keskelle

Pauhaavaan ja melskaavaan maailmaan joulun tuleminen sisältää vastavoiman. Joulun varsinainen tuoja ei ollut aikoinaan mikään suuriruhtinas ja maallinen hallitsija. Monet odottivat hänen tosin olevan juuri sitä. Joulun tulija oli toisenlainen ruhtinas. Hänen sanomanaan oli rauha - ei terrori. Hänen voimanaan oli nöyryys - ei kauhu. Hänen aseinaan olivat sanat - eivät ohjukset. Hänen tavoitteenaan oli saada ihmisten sisimpään ilo ja rauha. Siksi hän tuli pienenä lapsena ihmisten elämän keskelle.

Joulu ei ole meidän tekemämme, vaan se on meille tarkoitettu lahja. Se ei olekaan meidän valmisteluistamme kiinni. Toivoisin tämän evankeliumin eli ilosanoman tulevan jokaisen sisimpään vapauttamaan meitä niin, että voimme joulun aikaan olla oma itsemme, eikä meidän tarvitse tekeytyä miksikään muuksi.

Rauhanruhtinaan ajatuksena on vapauttaa meitä elämään yhteydessä toisiimme kaikessa rauhassa, elämään yhteydessä elämän antajan kanssa eli jumalisesti eikä jumalattomasti. Joulun ajatuksena on tuoda rauhaa rauhattomille, lepoa väsyneille, vapautusta ahdistavista taakoista ja sisimmän kyynelistä.

Iloista joulua!

Juha Pesonen

Turun kaupungin kansliapäällikkö Paavo Heinonen lukee jouluaattona vasikannahkaiseen kääröön kirjoitetun joulurauhan julistuksen.

KANSLIAPÄÄLLIKKÖ PAAVO HEINONEN EDUSTAA SUOMEN TURKUA

Pergamenttikäärön kätköistä julistuu

JOULURAUHA

Joulurauhan julistus on useissa suomalais-kodeissa traditio, jota seurataan radiosta ja televisiosta joka vuosi. Juhlamuotona tapa on säilynyt Turussa jo keskiajalta saakka. Jouluaattona, heti Tuomiokirkon kellon lyötyä kaksitoista, astuu Brinkkalan talon parvekkeelle mies tummassa puvussa ja avaa pergamenttikäärön. Hän on Turun kaupungin kanslian esimies, kansliapäällikkö.

”**K**ansliapäällikön viran mukana tullut joulurauhan julistaminen on virkatehtävä, mutta ennen kaikkea pidän sitä kunniatehtävänä”, kertoo kansliapäällikkö Paavo Heinonen. Kansliapäällikkö Heinoselle tämänvuotinen joulutilaisuus on 17. kerta, kun hän astuu koko Suomen eteen aloittamaan joulun vieton.

Perinteisesti joulurauha on Suomen Turussa julistettu raatihuoneen ovista ja ikkunoista. Nykyinen Vanha Suurtori, johon ihmiset aattona kerääntyvät julistusta kuulemaan, on keskiaikainen raatihuoneentori. Vuoden 1827 Turun palon jälkeen Brinkkalan talo kunnostettiin raatihuoneeksi ja vuodesta 1886 asti on joulurauha kuulutettu talon parvekkeelta.

PUNAKULTAISET KORUKIRJAIMET PERGAMENTTIKÄÄRÖSSÄ

”Jouluaattona aamuuskareiden jälkeen kaivan esiin pergamenttikäärön ja luen sen läpi muutama kertaan. Sitten on aika lähteä Brinkkalan talolle. Siellä parvekkeen takana on ns. joulurauhuuone, josta parvekkeelle siirrytään”, kansliapäällikkö Heinonen kuvaa tapahtumia ennen julistushetkeä. ”Kyllä se jännittää, joulurauhan julistus on kuitenkin vain kerran vuodessa. Kun kyseessä on ainutkertainen live-tilaisuus, niin sitä ei voi etukäteen harjoitella.”

Hyvin merkittävä osa jouluaaton seremoniassa on kääröllä, jonka tummaan pukuun sonnustautu-

nut kansliapäällikkö avaa parvekkeella seistessään.

”Pergamenttikäärö on suhteellisen nuorta perua. Turun maistraatti teetätti sen turkulaisella taiteilijalla, Tauno Torpolla, vuonna 1956”, kansliapäällikkö valottaa.

Toinen ehkä yllättäväkin tieto on, että joulurauhan julistus ei olekaan paperille kirjoitettu. ”Kaunis ja juhlava teksti on kirjoitettu vasikannahalle”, kansliapäällikkö kertoo. Pergamenttia avatessa se ratisee ja paljastaa vanhanaikaiset kirjaimet, joihin on käytetty kultausta ja punaväriä. ”Korukirjoitus ei varsinaisesti ole tehty millään tietyllä kirjainlajilla, vaan taiteilija Torpolla on ollut vapaus tyylitellä.”

Jatkuu sivulla 25.

Tutkimuksella muisteltiin menneitä

Kymin tutkimuskeskuksen ja tietopalvelun väki ovat toimineet nykyisissä tiloissa neljä vuosikymmentä. Osastot muistelivat muuttoa vedenpuhdistuslaitoksen yläkerran tiloihin 23. marraskuuta. Mukaan kutsutuille eläkeläisille esiteltiin aluksi UPM-Kymmeneä nyky muodossaan sekä osastojen nykyisiä tiloja. Muisteluja jatkettiin Koskelassa yhteisillä illallisilla.

Koskelassa kuultiin myös **Anneliina Koskisen** esittämää musiikkia. Iltaa kevensi myös **Arto Forsström** imitaattori-taikuriohjelmallaan.

Mukana olivat mm. **Pauli Paasonen**, **Kyösti Ekroos**, **Hilkka Helander**, **Ole Jansson**, **Aune Kauppila**, **Vilma Siro**, **Tuija Poduschkin**, **Eino Rihula**, **Rauno Teittinen**, **Mirja Puntanen** ja **Jorma Heino**.

Kaikki nykyisin talossa työskentelevät tutkimuksen, tietopalvelun ja ympäristönsuojelun henkilöt oli myös kutsuttu Koskelaan.

TUTKIMUSTA kahdeksalla vuosikymmenellä laboratoriossa, keskuslaboratoriossa ja tutkimusosastolla

Ensimmäinen maininta silloisen Kymmene Aktiebolagin laboratoriotoiminnasta löytyy jo vuodelta 1917. Insinööri **William Forsman** toimi laboratorion päällikkönä vuosina 1917 ja 1918. Myös hänen seuraajansa maisteri **Walter Qvist** johti laboratoriota lyhyen ajan vuosina 1918 ja 1919. Tohtori **Helmer Roschier** tuli laboratoriapäälliköksi vuonna 1919 ja alkoi järjestellä sen toimintaa. Keskuslaboratorio, joksi sitä kutsuttiin, sijaitsi Kymmin paperitehtaan yläkerrassa.

Tohtori Roschier erosi yhtiön palveluksesta vuonna 1938 siirtyen Teknilliseen Korkeakouluun Helsinkiin puukemian professoriksi. Laboratoriopäälliköksi tuli vuonna 1941 tohtori **Johan Sevón**.

Vuonna 1946 johtajien kokous vuorineuvos **K.E. Ekholm**in johdolla päätti paperitehtaan johtaja **Ramsayn** ja yhtiön teknillinen johtaja **Sucksdorffin** ehdotuksesta, että keskuslaboratorio hankkisi uusia laitteita paperintutkimusta varten ja olemassa olevista laitteista, jotka kuuluivat paperitehtaalalle, luovuttaisiin. Paperitehtaan piti järjestää itse oma käyttölabo-

ratio ja siten vähentää keskuslaboratorion kuormitusta.

Sellutehtaan johtaja **Weckström** totesi, että yhtiön kemian teollisuus tulee varmasti kasvamaan nopeasti. Sen vuoksi paperi- ja selluloosatutkimukset onnistuvat tietyissä aikatauluissa kemian tutkimusten ohella vain, mikäli laboratorion henkilökuntaa lisätään.

RAJANVETOA

Tohtori Sevón sai oikeuden ratkaista, mitkä tehtävät kuuluivat keskuslaboratorion tehtäväkenttään ja mitkä eivät. Kaikki suuret tutkimustyöt käsiteltäisiin kuitenkin ensin teknillisessä komiteassa. Tämä lienee ensimmäinen kerta kun yhtiön johto pohti rajanvetoa rutiini- ja tutkimustöiden välillä.

Insinööri **L.G. Wiklund** johtaisi paperitutkimusta Kymmin ja Kuusankosken paperitehtailta sekä insinööri **P-E Rundqvist** Voikkaalla. Vuorineuvos Ekholm ei tässä vaiheessa pitänyt mahdollisena keskuslaboratorion laajentamista eikä varsinkaan uuden ra-

kentamista. Kuitenkin tilantarve oli suuri varsinkin ns. pilot-koe-laitteiston osalta.

Sen sijaan korostettiin hyviä yhteyksiä Helsingissä sijaitsevan Keskuslaboratorioon ja Puolustusvoimien Tutkimuslaboratorioon "Harakassa" Helsingissä.

Jo vuodesta 1941 lähtien oli yhtiössä, tiettyjä keskeytyksiä lukuunottamatta, tehty paljon työtä mm. valkaisuaineeksi käytettävän klooridioksidin valmistamiseksi (toht. Sevón, insinööri **Fjalar Sundman**, insinööri **Krister Brommels** ja hiukan myöhemmin insinööri **Gustav Rosenqvist**). Tällaiset työt vaativat paljon laboratoriotilaa.

Vuosien 1944–1945 tienoilla aloitettiin laboratoriotyöt myös isossa hallissa Kuusaan saarella sähkögeneraattorisalin yläkerrassa. Tätä tilaa, jossa toiminta kasvoi vähitellen, kutsuttiin koelaboratorioksi.

NIMENMUUTOS VUONNA 1948

Vuonna 1948 Kymiyhtiön keskuslaboratorion nimi muutettiin päälä-

boratorioksi erotukseksi Helsingissä toimivasta Keskuslaboratoriosta. Tohtori Sevónin jälkeen laboratoriapäälliköksi siirtyi vuonna 1948 **Gustav Klingstedt**. Gustav Klingstedtin isä professori **F.W. Klingstedt** tuli samana vuonna koelaboratorioon Åbo Akademiasta lähinnä konsultiksi. Henkilökunta jakautui vuonna 1948 seuraavasti:

Korkeakoulukemistejä	6
Preparaattoreita	1
Kurssin käyneitä laborantteja	5
Laboratorioapulaisia	5
Konttoristeja	1
Diplomityöntekijöitä	1
Harjoittelijoita	2
Siivoojia	2
Juoksutyttö	1
Yhteensä	24

Vuonna 1949 henkilökuntaa oli 26 ja kokonaiskustannukset 15 mmk. Päälaboratorioon kuului tuolloin myös insinööri **Erjaksen** johtama kirjallisuuspalvelu. Koelaboratoriossa työskentelivät pro-

Jatkuu sivulla 36.

*Jorma Virtanen eli tavallisen sikomäkeläisen lapsuuden. Hän varttui löysimiehen talossa ja vieraili vanhempien työpaikalla tehtaalla viemässä eväitä ja sukkaan sullo-
tun kahvipullon. Jorma kävi Voikkaan kansakoulua, seikkaili jengiläisten kanssa ja ammuskeli omatekoisella tussarilla.*

Velikulta *Virtanen*

Jorma Virtanen nauraa. Moneen otteeseen, hersyvästi ja tarttuvasti. Hän kertoo elämäntarinaansa ja elää kertomuksensa mukana. Hän on armoitettu humoristi, tarinan iskijä ja imitaattori. Hän saa kuuden vuosikymmenen vaiheet kuulostamaan hauskoilta ja vauhdikkailta, vaikka arvata saattaa, ettei eletty elämä kaikissa käännteissään ole aina ollut helppoa.

Jorma Virtasta haastatellessa syntyy yhden sijasta kolme juttua: lapsuus Sikomäellä, työvuodet Voikkaalla sekä täysi tusina työyhteisöä koskevia teesejä.

SIKOMÄEN TUSSARISANKARI

”Oli tietyt ajat, joita piti noudattaa: ruoka-aika ja nukkumaanmeno-aika. Muutoin lapset saivat olla, missä olivat. Ei kukaan enää nähty perään katsoa.”

Vuonna 1925 enolahtelainen nuori pari hyppäsi Voikoskelta etelänjunaan matkatakseen paremman leivän perässä Amerikkaan. Körteltiin verkkaisesti ja pysähdyttiin joka asemalla ja seisakkeella. Harjun kohdalla vaunun ikkunas-ta näkyi Voikkaan tehtaalla piippu. Aviomies kuulutti, että nyt ollaan Amerikassa ja kiskaisi vaimonsa junasta. ”Sen tähden”, selvittää viittisentoista vuotta myöhemmin päivänvalon nähnyt Jorma Virtanen, ”minusta tuli perusvoikkaalaininen”.

Jorman isä teki kirvesmiesporukassa töitä Voikkaan tehtaalle, mutta urakoi myös muualla ja kävipä välillä Helsingissä asti pystyttämässä stadionia ja messuhal-lia. Jorma syntyi perheen neljän-tenä lapsena Petroskoin valtauksen aikoihin syyskuussa 1941. Vajaan parin vuoden ikäisenä hän menetti isänsä, joten hänen täytyi hakea miehen mallit muualta.

Jorman äiti oli Voikkaan tehtaalla töissä. Sota-aikana hän valmisti mm. paperilakanoita ja -alusasuja sekä kaapuja, joissa sankarivainajat haudattiin. Sotien jälkeen hänet siirrettiin sulfiteerimateriaalin valmistukseen. Annoskeiton jälkeen rikinkatkui-nen massa puskettiin kuoppaan, josta naiset tuuletuksen jälkeen mättivät sen talikoilla kuljettimille. Heillä oli kaasunaamarit päässä, muuten SO₂ olisi tehnyt selvää keuhkoista. ”Se oli fyysisesti-kin rankkaa hommaa. Sen takia massakuopan naiset olivat aika miesmäisiä ja heidän juttunsa samaa sorttia. Äijät joutuivat välillä pakenemaan korvat luimussa, kun naiset antoivat oikein olan takaa.

Kun sihtimiehen apulainen erehdyi kiusaamaan naisia, nämä rökittivät takaisin. Taisivatpa kerran vetää nuoren miehen pöksyt nilkoihin ja mättää sinne tavaraa, jotta tämä vähän rauhoittuisi”, he kottelee **Jorma Virtanen**.

Jorman kotitalo sijaitsi Sikomäen korkeimmalla kinkamalla. ”Sikomäellä oli monta jengiä, jotka välillä kohtasivat toisensa. Se oli samantyyppistä touhua kuin arabimaissa, missä eri heimojen jäsenet ottavat yhteen. Vahvat tyypit kokosivat seuraajia ympärilleen ja johtivat joukkionsa välillä huonoillekin teille. **Suhosen Rampe**, joka oli meitä viisi vuotta vanhempi ja kokeneempi, jakoi käytännön valistusta mm. sukupuoliasioissa”, paljastaa Jorma Virtanen.

Kun kaksi rintamamiestä osui yhteen, eivät ukot muusta puhu-neetkaan kuin sodasta ja ampumisesta. Vähän toisella kymmenellä olevat pojannaskalit kuuntelivat juttuja korvat höröllään. Kerran Jorma tovereineen löysi suon laitaan piilotetun romukiväärin. He veivät sen **Sommarbergin Villelle**, joka toimi hitsarina Voikkaan tehtaalla. Ville katkoi piipun sopiviksi pätkiksi, tulppasi ja teki sankkireiät. Kahvaksi pojat etsivät käyrän katajan, johon piippu kiinnitettiin lujasti letkuklemmareilla. Ruudin valmistuksessa käytettiin mm. rikkakasvien hävitykseen tarkoitettua Vekabiittia, joka sisälsi klooraattia, sekä lisä-aineina rikkiä, sokeria ja hiiltä. Kun ainekset erikseen hienonnettiin vanerilevyjen välissä ja sekoitettiin oikeassa suhteessa, saatiin räjähdysainetta.

”Säilytin itsevalmistettua ruutia noin puolen kilon paketeissa. Kuivana se imi kosteutta ja muuttui kokkareiseksi. Kerran kun kaadoin seoksen kuppiin ja hienonnin nuijalla kokkareita, niin sekös ’hömähti’! Minulta paloi koko nuijiva käsi, kämmen kup-

pia pitelevästä kädestä ja otsatukka. Näön menetys oli lähellä. Puoleen vuoteen en päässyt ampumaan. Näiden tussareiden kanssa kävi vahinkoja monille ikätovereilleni, mutta onneksi hengenmenoilta säästyttiin. Ei meitä silti kukaan kieltänyt”, muistelee Jorma Virtanen ja näyttää varhaisen ampumaharrastuksen käsiinsä jättämiä jälkiä.

VOIKKAAN VOIMAMIES

”Härkää sarvista! oli mottoni työelämässä. Uudet haasteet eivät minua pelottaneet. Ihmisten tekemihän koneet ovat. Kyllä niitä ihmiset pyörittävätkin.”

Jorma Virtasen yhtiöläistarina alkoi samaan tapaan kuin monilla muilla sotien jälkeisen vuosikymmenen kasvateilla. Käytyään kaksi vuotta Kymin ammattikoulua hän pääsi heinäkuussa 1957 put-sariksi Voikkaan paperitehtaalle.

Seuraavana vuonna Jorma palasi ammattikouluun suorittamaan käytöntarkkailijan kurssin. Voikkaan laborassa oli 1950-luvun lopussa runsaasti nuoria poikia vuorotyössä. Syynä oli se, että kolmi-vuorotöitä tekeville naisille jouduttiin hakemaan erillinen yötyö-lupa. 17-vuotiaasta Jormasta tehtiin puuhiomon käytöntarkkailija.

”Me pojat olimme laiskansut-jakoita ja oikaisimme siitä, mistä tilaisuus antoi myöten. Voith-hiomolla oli 18 konetta, joilta kerran vuorokaudessa tehtiin kivenalu-set. Muutamasta koneesta tutkimme todelliset arvot, mutta loput vain ’sävelsimme’. Eräänä päivänä insinööri **Rurik Östman** tuli luoksemme ja tiedusteli: ’Kuulkaahan pojat, mikähän tässä on, kun hiomakoneet 4, 5 ja 6 ovat seisseet kolme vuorokautta, mutta silti olette saaneet niistä kivenaluskemat papereihin?’ Mahtoi-kohan johtua meidän poikien

möhläilyistä, että naiset vähitellen korvasivat miehet laborassa ja niin arvotkin saatiin kohdalleen”, virnistele Jorma Virtanen.

Nuoren miehen elämä eteni vuoden parin sykleissä. Armeijan käytyään Jorma pääsi Voikkaan paperitehtaalle PK 16:n apurullamieheksi. Sitten hän lähti tekni-seen kouluun Valkeakoskelle ja harjoitteli kesät Voikkaalla. Valmistumisensa jälkeen Jorma päätyi Kirkniemelle käynnistämään Metsäliiton uutta paperitehdasta.

YÖTYÖPIINA

Odysseia päättyi keväällä 1967, kun Jorma palasi pysyvästi kotimaisemiin. Hän oli hakenut vuoromestarin paikkaa Kuusanniemmen sellulta ja hämmästy siiksi saadessaan työtarkoituksen Voikkaalta. ”Tuomari **Brotherus** Kymiltä oli kääntänyt hakupaperini Voikkaalle **Magnus Wangelille**. ’Perketti, tänne me otamme Virtasen. Ei se mene mihinkään sellulle käryjä haistelemaan’, oli Wangel tokaissut. Manu oli kaukaa viisas mies. Voikkaalle oli hankittu vastaavanlainen paperikone, kuin mitä olin ollut käynnistämässä Kirkniemessä. Tosin jotkut olivat vähän nyreissään, kun sivusta otettiin äijä uuden PK 18:n vuoromestariksi”, muistelee Jorma Virtanen.

Nelisen vuotta Jorma toimi vuoromestarina ja vanhempana vuoromestarina, mutta ei oikein viihtynyt hommassa. ”Ei se ollut vastuunpakoilua. Vuorotyö sekoitti pahasti rytmini, koska en osannut nukkua päiväsaikaan. Sama ongelma toistui 1970-luvun puolivälissä, kun palasin vuoromestarin tehtäviin vuoden komennuksella Iranissa”, selvittää Jorma Virtanen.

Jatkuu seuraavalla sivulla.

Yötyöpiina päättyi, kun Jormasta tuli paperitehtaan päivämestari. Päivämestariilta vaadittiin ulospäinsuuntautuneisuutta sekä yhteistyö- ja organisointikykyä.

SUORASANAINEN POMO

Vuonna 1979 Jorma nimitettiin paperitehtaan ylimestariksi, jonka tehtäviä hän oli käytännössä ehtinyt hoitaa jo muutaman vuoden. Ylimestari oli niin kuin kompanian vääpeli. Hän huolehti työn tekemiseen tarvittavista varusteista ja materiaaleista. Siihen aikaan ylimestarin päätehtäviä olivat kuitenkin henkilöstösiirrot, ottaminen, erottaminen, palkitseminen ja rankaiseminen.

”Minusta oli aika tuhma sanonta: V:mäinen Virtanen”, kertoo Jorma ja hekottaa päälle, ikään kuin ei panisi nimitystä olenkaan pahakseen. ”Sen oli varmasti antanut henkilö, joka koki olleensa minun höykytettävänäni. Minä olin suorasanainen pomo. Hyväksyin taukojen pitämisen, mutta jos jatkä piti aina vain taukoa, puutuin asiaan hyvinkin rankasti. Mikään kyttääjä en ollut. Paljon enemmän pelotetta oli siinä, että ilmestyin yhtäkkiä kone-salin päähän. Näyttäydin tarkoituksellisesti, jotta porukalla olisi hetki aikaa kasvojaan menettämättä palata hommiin.”

Nelivuorojärjestelmän aikaan ylimestari joutui laatimaan lomalistan paperitehtaan runsaalle 700 työsuhteessa olevalle henkilölle sekä palkkaamaan yli 200 lomittajaa. Lomatoiveita kuunneltiin mahdollisuuksien mukaan, mutta käytännössä juhannuslomasta pääsi nauttimaan vain kerran viidessä vuodessa.

Henkilöstön palkkaamisessa ylimestari tukeutui työhönnoton.

”Pääsääntöisesti otin entisiä lomittajia. Vieraat hakijat käytiin paikan päällä. Ihmistuntemusta oli kertynyt sen verran, että kolmessa minuutissa tiesin, oliko henkilö hommaan sopiva. Opiskelijat olivat useimmiten työhön sitoutuneita. Miehillä vaikutti asevelvollisuuden suorittaminen. Minua ärsyttivät ne tehtaalaisvanhemmat, jotka tuputtivat lapsiaan. ’Sinullahan on töitä. Mitä sinä täällä teet?’ huomautin isälle, joka tuli pojan kanssa haastateluun. Kyllä minä sen pojan pestasin. Ei hänessä mitään vikaa ollut, kun pääsi itse asiansa esittämään”, muistelee Jorma Virtanen.

Henkilön erottaminen perustui selviin sääntöihin ja faktoihin. Syyinä saattoi olla esim. alkoholisimi, varkaus, pahoinpitely tai tahallinen työnantajan omaisuuden särkeminen. Ennen ratkaisun tekoa Jorma pyysi päälouottamusmiehen ja asianomaisen lähimmän esimiehen kolmenkeskiseen keskusteluun. Viime kädessä tuomion langettaminen oli kuitenkin hänen tehtävänsä.

PÄIVÄTYÖ TÄYTEEN

Henkilöstöasiat seurasivat Jorma Virtasta tehtävästä toiseen parin vuosikymmenen ajan. Syksyllä 1987 hän siirtyi henkilöstöpäällikkö **Martti Purmosen** aisapariksi hoitamaan työsuhteasioita.

”Martti oli varatuomarina tottunut lukemaan lakia ja säädöksiä. Minä olin enemmän tällainen kansan tuomari”, luonnehtii Jorma Virtanen. Hän sai kontolleen työntekijöiden työehtosopimusasiat, paperitehtaan työhönnoton sekä paikalliset palkkaneuvottelut. Sillisalaattina siinä sivussa hän valvoi työnantajan näkökulmasta työpaikkaruokailun, Voikkaan klubin, mestarikerhon ja puutyöpajan kustannuskehitystä. Nimitys työsuhtepäälliköksi vuonna 1990 oli Jorman mielestä

Mietteitä työ- ja ihmissuhteista

- ”Työyhteisö on läpileikkaus yhteiskunnasta. Tosin se on hieman valikoitunut otos.”
- ”Työntekijälle on annettava mahdollisuus luovuuteen. Tekotapa ei ole tärkeä, kunhan homma hoituu ja lopputulos on haluttu.”
- ”Henkilökohtaisia tragedioita ei pidä tuoda työmaalle. Ne eivät ole työnantajan aiheuttamia, eivätkä ne saa vaikuttaa työhön.”
- ”Viikkoon mahtuu 168 tuntia, joista kolme neljäsosaa on vapaa-aikaa. Henkilö, joka juopottelee ja remuaa, romuttaa terveytensä omalla ajallaan. On kohtuutonta vaatia, että työnantaja kuntouttaisi hänet 40 työtunnin puitteissa.”
- ”Iän myötä ja pitkän työsuhteen aikana, ihmiset muuttuvat. Räväkästä Ristosta saattaa tulla vetelä Jorma.”
- ”Jokaiselle työntekijälle ja toimihenkilölle on nimettävä lähin esimies, jonka puoleen hän voi kääntyä selvitetävissä asioissa.”
- ”Työnjohtaminen ei saa olla pomottamista. Turha nipotus ja pieniin yksityiskohtiin puuttuminen ei ole mistään kotoisin.”
- ”Huono esimies ei uskalla tarttua työryhmän sisäisiin epäkohtiin. Jos työnjohtaja katsoo rikettä läpi sormien kerran jos toisenkin, hän ei voi enää myöhemmin puuttua asiaan. Vastaavasti hänen kätensä ovat sidotut, jos ryhmän toinen jäsen tekee saman rikkeen.”
- ”Kun alaista on syytä ojentaa, on puhuttava suoraan ja selkokielellä, niin että sanoma menee perille. On tehtävä selväksi, missä raja kulkee ja mitä seuraa, jos se ylitetään.”
- ”Tehtaan työsuhteasioiden hoitajan ja työterveyden henkilöstön on toimittava yhteistyössä ja kyettävä puhumaan luottamuksellisistakin asioista. Se helpottaa asioiden järjestelyä ja on kaikkien edun mukaista.”
- ”Kukaan ei tunnustaudu työpaikkakiusaajaksi. Kiusaamisesta on vaikea saada näyttöä, koska se on usein hienovaraista henkistä painostamista. Tilanteeseen olisi helpompi puuttua, jos tietäisi sen taustat. Kiusaamisen on saattanut käynnistää esim. se, että asianomainen henkilö on pettänyt ryhmän luottamuksen.”
- ”Jos häiriötekijä pystytään nimeämään, ratkaisu on selvä: hänet on siirrettävä muualle. On paras toimia heti eikä odotella vuodenvaihdetta. Häirikön siirto muihin tehtäviin toimii myös signaalina kentälle. Se joka ei sopeudu ryhmään, joutuu lähtemään.”

”Kerran vanhempi nainen talutti puolia nuoremman aviosiippansa työnhakuun. ’Mie olen Olevi ja olen tehnyt putkitöitä’, kertoi entinen Viron tasavallan mies. En minä tohtinut häntä pestata. Tuumin, että kun Olevi pääsee tehtaalle, lentää ONNI ulos yhteisen kodin ikkunasta”, tarinoin avio-onneakin työhönnotossa vaalinnut Jorma Virtanen.

vain retoriikkaa, sillä toimenkuva ei juurikaan muuttunut.

”Kun Martti vuonna 1998 lähti Kymille, päätettiin, että Virtanen siirtyy henkilöstöpäälliköksi. Minä protestoin, sillä olisin mieluummin jatkanut entisissä hommissa. Tiesin ikää olevan jo niin paljon, että kokonaan uuden sektorin opettelu on työn ja tuskan takana. Etenkin kun en koe olevani nykyaikaisen tietotekniikka-

ajan ihmisiä. Siinä minä pikkuhiljaa kypsyin, kunnes loppuhuipentumana pääsin eläkkeelle vuoden 2001 alussa – ainakin omasta mielestäni – täyden päivätyön tehneenä. Pian vuoden päivät olen saanut kävellä kadulla rauhassa. Kukaan entinen tai nykyinen yhtiöläinen ei ole ’kivittänyt’. Sen sijaan morjestajia kyllä riittää”, myhäilee Jorma Virtanen.

Tänä syksynä kokenut metsämies kaatoi komean naarashirven. ”Aina ei edes tarvitse saada saalista. Sitäkin tärkeämpää on liikunta, tunnelma ja pöhnäpannukahvit korvessa”, maalailee Jorma Virtanen.

Jatkoa sivulta 19.

Pergamenttikäärön...

Pergamentissa on myös käytetty kuvitusta, sillä suomenkielisen tekstin alkukirjaimeen on piirretty tuomiokirkko ja ruotsinkieliseen Turun linna.

HISTORIALLISELLA TEKSTILLÄ EI ENÄÄ JURIDISIA SEURAUKSIA

Mistä on peräisin meille kaikille varsin tuttu teksti, joka pergamentissa lukee? ”Perimätiedossa sanotaan, että se olisi Kristiina-kuningattaren käskykirjeestä 1640-luvulta, mutta vastaavia tekstejä on ollut keskiajalta lähtien. Aivan kuten alkuperäistä pergamenttiaakaan ei ole, on myös teksti kirjoitettu vuosisatojen kuluessa erilaisiin asiakirjoihin. Se onkin ajan kuluessa monen monta kertaa muuttunut”, toteaa kansliapäällikkö Heinonen.

Joulurauha on yksi tilannerauhoista, joita Ruotsi-Suomen lainsäädännössä oli peräti 27 aina eri tilanteisiin. Aikanaan käytössä oli ainakin kirkkorauha, käräjärauha, naisrauha ja markkinarauha, mutta vain joulurauha on jäänyt perinteenä elämään. ”Juridisia seurauksia rauhan rikkomisella ei nykypäivänä enää ole, mutta kyllä monet asian niin mieltävät. Minultakin usein asiaa kysytään, mutta kyllä joulurauha on voimassa ennen kaikkea ihmisten mielissä”, kansliapäällikkö pohtii.

ENÄÄ KOLME JOULUA JÄLJELLÄ

Joulurauhan julistaminen on perinteisesti säilynyt kansliapäällikön tehtävänä. Paavo Heinosen on kuitenkin enää kolme joulua jäljellä ennen eläkkeellä siirtymistä. ”Seuraaaja ei vielä tiedä

kukaan, mutta ketju on pitkä ja perintö siirtyy eteenpäin. Siirryn hyvillä mielin siviiliin ja jätän aikanaan joulurauhan julistamisen seuraajalleni”, kansliapäällikkö Heinonen toteaa.

Joulurauhan julistaminen on, paitsi kunniakkaan perinteen jatkamista, myös tapa tehdä turkulaista ja suomalaista elämää tutuksi ulkomailla saakka. Ulkomaalaiset ja poissa Suomesta asuvat suomalaiset voivat nykyään virittäytyä joulutunnelmaan kuuntelemalla esimerkiksi Espanjassa Ylen satelliittikanavan välityksellä, kuinka ”Huomenna, jos Jumala suo, on meidän Herramme ja Vapahtajamme armorikas syntymäjuhla.”

EERO NIINIKOSKI

HARVOIN JÄÄNYT JULISTAMATTA

Yleisradio on välittänyt joulurauhan koteihin vuodesta 1935 alkaen, ja televisio tuli mukaan 1983. Nykyisin ohjelma televisioidaan kaikkiin Euroopan yleisradioliiton, EBU:n jäsenmaihin.

Joulurauha on jäänyt julistamatta Ison vihan vuosina 1714–21, Suomen sodan aikana 1809, vuonna 1917 venäläisen sotaväen kuularuiskun hallitessa Brinkkalan talon parveketta sekä 1939 pommitusvaaran takia.

Alunperin joulurauha julistettiin tietysti vain ruotsinkielellä, mutta asiakirjoissa on maininta vuodelta 1711 ”siitä kauheasta onnettomuudesta”, että joulurauha oli tullut julistetuksi myös suomenkielellä.

Ruotsi-Suomen lainsäädännössä oli tekstissä mainittujen tilannerauhojen lisäksi käytössä myös saunarauha ja laivarauha.

Kymintehtaan

asemanseutu

1920- ja 1930-lukujen liikekeskus

Kymintehtaan kolmas asemarakennus ympäristöineen 1930-luvulla.

Kymintehtaan työläisasutus keskittyi 1900-luvun alkukymmenillä erityisesti kahdelle seudulle: Mörkölinjan-Koppelinnotkon alueilta Kouvolaan johtaneen tien alkupäähän aina Kolarinmäelle asti sekä Rantakulmalta Niskalantien alkupäähän. Näihin asutustihentymiin syntyivät luonnollisesti myös seutujensa yritystoiminnan keskittymät.

Tässä tarkastellaan erityisesti Kymintehtaan asemanseudun liikekeskuksen syntyä ja liiketarjontaa.

Kaupat olivat aina 1910-luvulle asti ns. maakauppoja eli sekatarakauppoja, joissa myytiin vähän kaikkea.

Maito- ja ruokatavarakauppoja alkoi ilmaantua ensimmäisen maailmansodan jälkeen ja muu kaupan erikoistuminen pääsi liikkeelle vasta 1920-luvulla. Koko Kymintehtaan puolella jokea eli entisen Ruotsulan kylän mailla, ensimmäinen kauppa oli 1874 perustettu ns. Tehtaan kauppa. Se siirtyi tehdasalueelta ns. Klubin portille ja jatkoi toimintaansa **Lindbladin** kauppana (1908–1924), **Heinonen & Laurikainen Oy:n** sivuliikkeenä (1924–1930 ja 1934–1941), **Jokirinteen** kauppana (1930–1934 ja 1941–1942) ja jälleen Kymintehtaitten Kauppa Oy:n kauppana aina 1950-luvulle asti. Tämä hyvin hoidettu kauppa-alue, jossa oli poikkeuksellisen monipuolinen tuotevalikoima, näytti tyydyttävän laajan asujamiston tarpeet lähes yksinomaan kauppana kahden vuosikymmenen ajan.

Toinen pitkäikäinen kauppa seudulla tuona aikana oli **Elias Kolarin** ja hänen poikansa **Johan Kolarin** sekatarakauppa (1881–1911). Se aloitti toimintansa Kolarinmäellä Kouvolan tien varressa, mutta siirtyi ehkä jo 1800–1900-lukujen vaihteessa myöhemmin Karin tulliksi nimitetyle seudulle. Siellä kolmannen polven kauppiaan **Lauri Kolarin** sekatarakauppa jatkui aina 1940-luvun alkuun.

Kolmas seutukunnalle syntynyt suuri kauppa-alue oli 1896 aloittanut **Ernst Karin** sekatarakauppa, jonka toiminta lähellä Kolarin kauppa jatkui 1940-luvun puoliväliin.

Lisäksi Kymintehtaalla oli neljä muuta ruoka- tai sekatarakauppa, jotka toimivat ennen 1900-luvun vaihdetta, enimmäkseen vain muutaman vuoden jakson.

LIIKE-ELÄMÄÄ SYNTYI KYMINTEHTAAN ASEMANSEUDULLA

Asemanseudun liiketoiminnasta ei tiedetä oikeastaan mitään vielä 1800-luvun puolelta – ehkä selailta ei ollutkaan. **Fredrik Nilsson** puhuu muistelmissaan Öljymäen ja Kolarinmäen rajalla olleesta **Taavitsaisen** pikkupuodista, jossa myytiin hyvää tavaraa, mm. Sippolan meijerin juustoja. Enempää tästä liikkeestä ei tiedetä.

Asemanseudun ensimmäinen ruoka- ja sekatarakauppa olikin 1901 perustettu **Taavi Mikkolan** liike, joka toimi Lammintien varressa (kartassa n:o 8) aina 1930-luvun puoliväliin.

Osuuskauppa aloitti toimintansa Kymintehtaalla 1902, jolloin liike sijaitsi ns. Kinnaslinjalta, lähellä Tehtaankauppa. Asemankulmalle Kuusankosken osuusliikkeen sivuliike Osula (7) saatiin vasta 1917 – samaan aikaan kuin Maito-Osuuskunta, myöhemmin Lakta Oy, aloitti maidonmyynnin pienessä 'maito-pukassa' Osulan vieressä (6).

Mikkolan sekatarakauppa olikin ainoa pysyvä elintarvike- ja sekataraliike asemanseudulla kymmenkunta vuotta, sillä vasta 1912 sen läheisyyteen perustettiin toinen yksityiskauppa, **Juho ja Hilda Keskivälin** sekatarakauppa (12). Sen toiminta jatkui, 1920-luvun puolivälissä ulkorakennukseen perustetun leipomon täydentämänä, aina 1930-luvun jälkipuoliskolle asti.

Asemanseudulla oli tuolloin jo muutakin liiketoimintaa, kuten 1890-luvun lopulla aloittanut **Risto Kantolan** suutariliike (11) ja samoihin aikoihin perustettu **Emil Segerhornin** valokuvaamo ja kotipuutarha (3). Myös **Anderssonin**, aina 1950-luvun alkuun asti toiminut, ruumisarkkuliike oli avattu **Orkolan** talossa (1) jo 1910-luvun puolivälissä.

J.T. Nurmin kellosepänliikekin (9) mainosti Kouvolan Sanomissa jo 1913.

Oheista karttaa tarkastellessa herättää huomiota se, että kaikki edellä mainitut liikeyritykset sijaitsivat Mörkölinjan puolella – vieläpä Lammintien (nykyisen Maitolahdentien) varressa.

ASEMAN MERKITYKSEN KASVU

Hiljattain valmistuneelta Savon radalta vedettiin sivuraide Kymintehtaalle vuonna 1892. Rata alkoi 1900-luvun alussa tulla merkittäväksi myös henkilöliikenteen kannalta.

Kymintehtaan ensimmäinen asema sijaitsi aluksi Öljymäen tyvellä olleen paperivaraston eteläpäässä, radan länsipuolella. **Fredrik Nilssonin** kuvauksen mukaan se oli pienehkö koppimainen rakennus, jossa oli asemanhoitajan pieni toimisto ja matkustajien 'ventsali'.

Toinen asemarakennus tehtiin vähän tilavammaksi ja rakennettiin Nilssonin mukaan nyt radan itäpuolelle "*jokseenkin vastapäätä Mäkikoulua*". Täällä Kymintehtaan asema toimi 1920-luvun loppuun asti. Oheiseen karttaan merkittyn paikkaan – vastapäätä **Simolan** eli **Heipparin** vanhaa torppaa – rakennettiin kuvan mukainen komea uusi asemarakennus vuonna 1930, jonka nurkalla oli 1930-luvulla Kymintehtaan ainoa kioski (13).

Pitkään matkustajat kulkivat tavarajunien perään liitetyissä 1–3 koppimaisissa henkilövaunuissa. Tällaisia "matkustajavuoroja" kulki aluksi Kouvolaan vain yksi vuoro päivässä – vähitellen kaksi vuoroa. Nilssonin mukaan matkustajia oli jo junaliikenteen alkuvaiheessa yleensä paljon, koska matka Kouvolaan oli muutoin hankalaa.

Parhaimmillaan 1930-luvulla

ajettiin päivittäin Kymintehtaalta Kouvolaan 16 edestakaista vuoroa. Henkilöjunaliikenne Kymintehtaalle päättyi keväällä 1951 linja-autovuorojen lisääntymisen vuoksi.

ASEMANSEUDUN KUKOISTUSVAIHE

Ensimmäinen kauppa-alue, joka syntyi Kymintehtaan asemanseudulla radan länsipuolelle, näyttää olleen **Kalle Järvelän** peltiseppäliike vuonna 1919 (20).

Tunnettu hiihtäjä **Kalle Järvelä** osti pienen asuinrakennuksen, jossa hän seuraavana vuonna laajensi myyntivalikoimaansa erikoistumalla urheilutarvikkeiden myyntiin. Radiot tulivat myyntivalikoimaan 1928 ja tekstiilit 1930-luvun puolivälissä. **Järvelä** aloitti kaupan erikoistumisen radan länsipuolella. Rakennusta laajennettiin 1924 ja uudelleen 1939, jossa **K. Järvelän** urheilukauppa toimi 1960-luvun alkuun asti.

Asemanseudun liikekeskus laajeni 1920-luvulla voimakkaasti, mutta etupäässä Koppelinnotkon eli radan länsipuolella. Mörkölinjan puolelle perustettiin mm. 1924 **Hilma Mäen** (myöhemmin **Kuoppalan**) **Aseman Parturiliike** Orkolan taloon (1). Se kantoi aseman nimeään, koska sijaitsi 1920-luvun asemarakennuksen naapurissa.

Radan itäpuolella yrittivät 1920-luvulla käynnistää liiketoimintaa lisäksi räätäli **A. Rutanen** (2) ja **K. Vesanto Joonas Suursalmen** talossa sekä parturi **I. Hannula Nurminen** talossa ja suutari **Antto Outinen**. Näiden sijainti on jäänyt epävarmaksi.

Jatkuu sivulla 30.

Kymintehtaan asemanseutu 1930-luvulla

Kartan numerot noudattavat tekstin numerointia. Kartassa liiketalot on merkitty punaisella. Kartan on työstänyt Arja Mellanen vuosien 1935–36 Kuusankosken kunnan ensimmäisen asemakaavaluonnoksen pohjalta.

Ilmakuva noin 1934–1935 Kymintehtaan aseman seudusta pohjoisesta. (Kymin keskusarkisto)

Ainoa uusi Mörkölinjan puolelle syntynyt ruokatavara-kauppa oli **Salmisen** taloon (4) 1925 avattu Karjakeskuksen liha- ja leikkeleliike.

Koppelinnotkoon oli matkustajia vastaanottamaan syntynyt jo ainakin alkuvuodesta 1923 **G. Kauppisen Vieraskoti** (22). Se jatkui **Elsa Kauppisen** omistuksessa *Matkustajakoti Rauhana*, jossa oli myös samanniminen kahvila-ruokala, aina 1950-luvun loppuun asti. Simolassa on muisteltu pidetyn myös matkustajakotia (14), josta tiedot kuitenkin ovat toistaiseksi niukat.

HARLININ ELI HAAPASEN LIIKETALO

1920-luvun jälkipuoliskolla radan länsipuolelle perustettiin asuin- ja liiketaloja Osulaa vastapäätä melko tiheälle alueelle toinen toisensa viereen.

Kauppisen majatalon naapuruudessa (23) oli entinen **Harlinin**, kesästä 1930 lähtien rouva **Haapasen** talo. Sen ensimmäinen liikeyritys näyttäisi olleen **Vilho Harlinin Ruumisarkku- ja Kehysliike**, joka mainosti joulukuussa 1928 liikettään ”aseman luona”. Helmikuussa 1929 Harlin oli jo muuttanut liikkeensä Kotiharjulle, kun lehdessä oli omaperäinen mainos:

”Jos kuolon viikate kodissas niittävi, joka mielen alakuloiseks murtavi, niin älä unohda silti tosi-asiaa, mistä ruumisarkut ja sepeleet halvalla saa. Ei mitään jälleenmyyntitavaraa, mutta muutoin paljon parempaa. Käy katso-massa siroja malleja, noita käsintehtyjä halpoja arkkuja. **Vilho Harlinin Ruumisarkku- ja Kehysliikkeessä Kymintehtaalla Kotiharjussa.**”

Ruumisarkkuliikkeen talossa

viihtyi vain puoli vuotta **Bruno Sihvolan** huonekaluliike, kunnes se muutti läheiseen **Ida Simolan** taloon. Vuonna 1930 entisessä Harlinin talossa toimivat **Juho Sillanderin Uusi Polkupyöräkorjaamo** ja yläkerrassa nimeltään tuntematon naiskampaamo, jonka tilalle tuli 1.12.1930 **Hilma Leinon** parturiliike Orkolan talosta radan toiselta puolelta. Vuoden päästä talossa oli jo **Mimmi Pöysän Permanentti-Kampaamo**, joka jatkoi vuoteen 1934. Liiketilassa jatkoi sen jälkeen **V. Miikkulaisen** kampaamon sivuliike. Samaan aikaan toimi talossa kolme vuotta **Hjalmar Roosin** kenkäkauppa.

HUTTUSEN 'TAVARATALO' JA SEPPÄLÄ OY:N ALKUVAIHEET

Juho Huttusella oli aluksi ostoja myyntiliike, joka toimi asemanseudulla jo vuonna 1924.

Joulukuussa 1926 Juho Huttusen *Valmisvaate- ja Lyhyttavara-liike* (21) avattiin Niskalantien alussa Ernst Karin juuri valmistuneessa liiketalossa, ns. ”miljoonatalossa” Karin tullissa. Kouvolan Sanomissa 14.12.1929 Huttunen ilmoitti: ”Arv. Kymintehtaalaiset! Olemme avanneet sivuliikkeen Kymintehtaan aseman luona lähellä Kaupin kahvilaa (omassa torpassa) ja tulemme pitämään varastossa villapaitoja, housuja, everhaalareita, lakkeja, sukkia, käsineitä, alusvaatteita, kravattinauhoja, kaulaliinoja, olkaimia, lompakoita, partaveitsiä, silmalaseja, kirjoitustarpeita, leikkikaluja sekä kaikenlaista lyhyttavaraa. *Valmisvaate- ja Lyhyttavara-kauppa J. Huttunen.*”

Huttusen entisten liikkeiden paikoilla jatkoivat nykyään koko maahan levittäytyneen Seppälä Oy:n ensimmäiset liikkeet. Karin tullin miljoonatalossa aloitti syyskuussa 1930 **Edvard Seppälän**

perustama *Vaatetus- ja Lyhyttavara-liike Velj. Seppälä*, joka oli liiketilassa tammikuuhun 1937, jolloin liike siirtyi Kymintehtaan asemanseudulle Huttusen liiketaloon tämän muutettua Tampereelle.

Seppälän veljekset olivat lähtöisin Kymintehtaan Kolarinmäeltä pienestä torpasta. Heidän ensimmäinen liikkeensä oli tuo Karin miljoonataloon perustettu vaatetus- ja lyhyttavara-liike.

Veljeksistä Emil perusti joulukuussa 1932 ruoka- ja siirtomaatavara-kaupan Kymintehtaan asemanseudulla Aron liiketaloon (15) ja asasi seuraavana vuonna sivuliikkeen Kolarinmäellä ja toisen Kunnanpellolla. Elintarvike-liikkeen menestys päättyi kuitenkin **Emil Seppälän** varhaiseen kuolemaan 1935.

Eino Seppälä erkani **Edvardin** seurasta 1937 ja perusti *Vaatetusliike Atlaksen*, joka jatkoi miljoonatalon liiketilassa, kun **Edvard** muutti asemanseudulle. Atlaksella oli sivuliike Kuusaalla Yhdyspankin talossa ja **Edvardilla** aluksi sivuliike Voikkaalla, mutta pian myös Myllykoskella. Kolmen veljeksien liiketoiminta poikkesi alusta lähtien muista seutukunnan vastaavien liikkeiden toimista mm. ajankohtaan nähden ainutlaatuisen voimakkaan mainontansa puolesta.

Entisestä Huttusen liiketalosta ja samalla Kymintehtaan asemankulmalta muutti *Vaatetusliike Edv. Seppälä* lopullisesti pois vuonna 1942, jonka jälkeen sen tilalle tuli **Väinö Tuokon Peilihiomo** jatkaen talossa 1940-luvun lopulle.

HUONEKALULIIKKEEN TALO

Ratakadun itäpään risteykseen perustettiin aivan 1930-luvun alussa kaksi liiketaloa tien molemmin puolin.

Bruno Sihvolan Kymintehtaan Huonekaluliike (16) oli käynnis-

tyntyn asemanseudulla em. Harlinin talossa, josta siirtyi Seppälän (ent. **Simolan**) taloon kesäkuussa 1929. Talo näyttää pian siirtyneen Sihvolan omistukseen, jossa huonekaluliike toimi 1930-luvun puoliväliin, jolloin **Bruno Sihvola** oli perustanut jo liikkeen Kouvolaan. Niinpä Kouvolan Sanomien 14.7.1936 ilmoituksessa lukeekin: ”*Kouvolan Uusi Huonekaluliike ...Sivumyymälä Kymintehtaan asemalla. B. Sihvola.*”

Seuraavana vuonna Kymintehtaan liike lopetti ja tilalle tuli **Alma Valkosen** omistama *T:mi Huonekalukeskus*, jonka tuotevalikoimaan kuuluivat huonekalujen ohella mm. lastenvaunut, ruumisarkut ja kilpimaalaukset. Huonekaluliikkeenä liiketilat säilyivät Valkosen jälkeenkin, sillä 1941-1960 talossa toimi **Matti Pajusen** huonekaluliike ja puusepänverstaas, kunnes hän muutti verstaansa Maunukselaan ja myymälänsä Kuusaalle.

ARON, MYÖHEMMIN ROUHIAISEN, LIIKETALO

Tien toisella puolella oli rakennus, jonka **Yrjö** ja **Elli Aro** kunnostivat liiketiloiksi (15) vuonna 1932.

Aluksi tilaa kaupattiin parturiliikkeeksi, mutta ensimmäiseksi talossa näyttää toimineen kipsivaluri **Anton Kuninkaan** myymälä *Tavara-Aitta*. Kuninkaalla oli kipsivalimo Kolarinmäellä, vastapäätä nykyistä seurakuntataloa, jossa on valettu monet kipsiset koristeveistokset (mm. kissa- ja henkilöaiheet), joita varmasti on säilynyt vieläkin kuusaalaiskodeissa.

Jatkaa sivulla 32.

Osulan henkilökuntaa osuusliikkeen kuorma-auton nokalla Osulan pihamaalla. Oikealla näkyy Nurmen kellosepänliike.

Alina Segerhornilla oli n. 1928–1929 myös modistiliike (3), josta on säilynyt työkuva.

Tunnistamaton kemikallio Kymintehtaan asemanseudulta 1940-luvulla.

Kymintehtaan asemanseudun kauppaliikkeistä ainakin A. Salovaara ja J. Seppälä 1930-luvulla sekä Sylvi Lehto, Tauno Suursalmi ja Ensio Strenge 1960- ja 1970-luvuilla ovat julkaisseet omia tulitikkurasioiden mainosetikettejään.

Kuninkaan liiketoimet eivät kuitenkaan näytä menestyneen, vaan tilalle tuli jo joulukuussa 1932 em. Emil Seppälän ruoka- ja siirtomaatavara-kauppa. Emilin kuoltua liikettä jatkoi runsaan puolen vuoden ajan eli ainakin tammikuulle 1936 **J. Seppälä**. Talossa oli myös kahvila, jonka samainen J. Seppälä avasi 1.11.1935 ja jatkoi ainakin vuoden 1936 loppuun. Kahvilaa näyttää pidetyn paikalla yhtäjaksoisesti eteenkinpäin, joskin tiedot siitä ovat katkonaiset.

Aune Holopainen ilmoitti 11.5.1939 avanneensa *Ruokalan ja Kahvilan* Rouhiaisen talossa, asemaa vastapäätä. **A. Vitikainen**, joka omisti kahvila-ruokalan Niskalantiellä 1937–1941, julkaisi 13.7.1940 ilmoituksen: "*Kahvila-Ruokala 'Asema' avattu Kymintehtaan aseman vastapäätä. Suositellaan! Vitikainen.*" Samaa paikkaa tarkoittanee syksyn 1942 ilmoituskin, jossa ilmoitetaan otettavan ruokamiehiä ruokalahvilaan asemaa vastapäätä. Viimeksi 1946 talossa piti *Kahvila Niskalaa* **Irja Rouhiainen**, joka oli tullut Helsingistä Kymintehtaan klubille keittäjäksi.

Aron liiketalossa toimivat 1930-luvulla lisäksi mm. tuntemattoman liikkeenpitäjän *Radiohuolto* keväällä 1934 ja **Elvi Ljunqvistin** *Muotiliike 'Eva'* kevätkaudella 1935. Parturiliikekin talossa on ollut, sillä 18.10.1934 ilmoitti **Hilma Leino** avanneensa parturiliikkeensä sivuliikkeen Aron talossa pääliikkeen toimiesä Rantakadulla. Samassa tilassa avasi parturi- ja kampaamoliikkeen 7.12.1936 **Sylvia Seppälä**. Väli- ja kampaamoliikkeen aikana talossa aloitti

toimintansa siirtokarjalaisen **Jaakko Aksolan** vaatturiliike. Entisen kahvilan tiloissa jatkoivat 1950-luvun alkupuolella vielä **Aleksi Kiiskin** *Kone-, pyörä- ja radioliike* sekä **Elina Kiiskin** ompeluliike.

MUITA RADAN LÄNSIPUOLEN LIIKKEITÄ

Asemanseudulla, Koppelinnotkossa, toimi koko joukko muitakin liikkeitä omissa taloissaan.

Otto Hyrskyn *Räätäliiliike ja Valmiiden vaatteiden kauppa* toimi talossaan (25) pitkään vuodet 1920–1946. **Albert Tiihosen** jalkineiliike (23) oli muuttanut Voikkaalta Kymintehtaan asemankulmalle sota-aikana (1940–1942) - ehkä entiseen **T. Tynyksen** jalkineiliikkeen tilaan, joka ilmoitti 5.4.1938 muuttaneensa Rantakadulle aseman luo. Lisäksi alueella toimi **Kalle Lampisen** leipuriliike 1930-luvun alussa, jossa tilassa kai jatkoi **Helena Pietarisen** leipomo vuodet 1934–1938. Pietarinen piti kahvila-ruokalaa Kuusaalla Heinosen kaupan vieressä.

Ruokatavara-kauppojakin toimi asemanseudulla, radan länsipuolella, 1930-luvulla kolme. Emil ja J. Seppälän liikkeen lisäksi perusti **A. Salovaara** *Ruoka- ja Taloustavara-kaupan* tammikuussa 1933 **J. Lierin** taloon. Se toimi vuoteen 1946 tiloissa (18), joissa sitten jatkoivat **Irma Rihun** *Kuusankosken Talouskauppa* (1948–1954), **Olavi Sahalan** *Ruoka- ja Sekatavara-kauppa* (1955–1957) sekä **Tauno** ja **Anna Suursalmen** *Maito-, Ruoka- ja Sekatavara-kauppa* vuodesta 1959 lähtien.

Kolmantena ruokakauppana toimi vuoteen 1932 **Martti Erolan** *Liha- ja Ruokatavara-kaupan* sivuliike, johon samana vuonna muutti **Vieno Arorannan** *Ruokatavara-kauppa* (17). Samassa talossa toimivat myöhemmin **Urpa-**

sen ja **Leikkosen** ompelimoit sekä **Annikki Marttisen** kampaamo (1956–1959).

Asemanseudulla toimi tuohon aikaan muitakin liikkeitä kuten, **Pethmanin** suutariliike ja **Lyyli Hakalan** luontaishoitola (1933–) Karin talossa, **Viola Tommiskan** parturiliike Juutilan talossa (1940–1970) sekä tarkemmalta sijainniltaan tuntemattomat **Aino Huupposen** *Valmisvaate-Aitta* (1935–1936) ja **Olga Kirjosen** *Kahvila-Ruokala 'Karjala'* (1939–1946).

ASEMANSEUTU NÄIVETTY

Kun henkilöjunaliikenne keväällä 1951 päättyi Kymintehtaan asemalta, alkoi liikekeskuksessa nopea taantumakausi. Vaikka asutus ei lähiseudulta mihinkään kadonnutkaan, oli rautatieliikenne merkinnyt paljon taajaman liiketaloudelle.

Vanhaan asiakaskuntaan olivat kuuluneet mm. kuusanniemiäiset, jotka ennen soutivat joen ylitse Kymintehtaan asemalle kauppaan ja Kouvolan reissuille, mutta suuntasivat nyt kauppatankansa Kuusaalle.

Kymintehtaan Osula jatkoi seutukunnan suurimpana sekatavarakauppana toimintaansa aina vuoteen 1982 asti. Radan itäpuolella ruokatavara-kauppana jatkoi lisäksi entisissä Karjakeskuksen tiloissa liha- ja ruokatavara-kauppa, jonka vuorollaan omistivat **Pentti Seppälä** (1946–1949), **Bertta Lehtinen** (1951–1958), **Sylvi Lehto** (1959–1966) ja lopuksi **Ensio Strengell** (4). Vanhoista liikkeistä **Hilda Keskivälin** maito- ja ruokatavara-kauppana sinnitteli aina vuoteen 1958 asti. Koppelinnotkon puolella ainoastaan vanha Salovaaran-Rihun-Sahalan-Suursalmen ruokakauppa jatkoi kauden ylitse 1950- ja 1960-luvuilla.

Ompelimoja ja parturi-kam-

paamoja sekä niiden yhteydessä toimineita kemikalioida tarvitaan siellä missä on asutustakin, joten niiden toiminta on asemanseudullakin jatkunut pitempään. Niinpä vanhassa Orkolan talossa (1) jatkoivat parturi-kampaamon pitoa **Hilma Kuoppalan** jälkeen **Irja Johansson** (1933–1940), **Dagmar Hurme** (1942), **Maj-Lis Rautjärvi** (1946–) ja lopuksi **Anni Valkeinen** (myöhemmin **Koho**).

Pehrmanin talossa (5) oli aluksi voikkaalaisen **Maija Gunnarin** *Naisten Pukimon* sivuliike (1931–1932), sitten **Siri Brommelsin** *Kymintehtaan Kemikali-kaupan* sivuliike (1932–1936), jonka jälkeen siinä toimi **Inga Pehrmanin** kampaamo 1930-luvun lopulla, **Aino Laaksosen** *Kampaamo Wella* (1944–), **Sinikka Pehrmanin** parturi- ja kemikalioliike (1951–1959), **Kemikalio Tarja** (1960) ja lopulta **Annikki Marttisen** kampaamo 1960-luvulla.

Erikoisliikkeistä pisimpään asemanseudulla jatkoivat **Kalle Järvelän** urheiluliike vuoteen 1963, **Matti Pajusen** huonekaluliike vuoteen 1960, **Aleksi Kiiskin** Koneliike 1950-luvun puolivälissä ja **Impi Anderssonin** ruumisarkkuliike vuoteen 1952. 1960-luvun myötä lähes kaikki liiketoiminta Kymintehtaan asemanseudun ennen niin rikkaan kauppa-keskuksen osalta oli sammunut.

Kuusankoskelaiset ja venäläiset koululaiset pääsivät tutustumaan toisiinsa kuusankoskelaiden Venäjän luokkaretkellä.

Leirikoululaiset kävivät retkelläin vanhemmalle polvelle tutussa Viipurin linnassa.

Leirikoulu onnistuu Venäjälläkin

Kuusankoskelaisen Pilkanmaan koulun viidesluokkaiset ovat kokeneet riemukkaan luokkaretken Venäjällä. Matka onnistui kaikkien mukana olleiden mielestä yli odotusten.

Etukäteen matkalaisia arvelutti, millaiset ovat majoituspaikat ja millaista ruoka. Epäluulot osoitautuivat kuitenkin turhiksi.

- Pelot ruokailua kohtaan menivät nurin ja muutenkin näimme, etteivät olosuhteet Venäjällä ole niin hirveän erilaiset kuin meillä, luonnehtii viidesluokkalaisten opettaja **Vesa Parvinen**.

Leirikoulumatkalla oli mukana 18 koululaista. Heitä kaitsemassa oli kaksi opettajaa, kaksi nuorisokeskuksen työntekijää, terveydenhoitaja ja kaksi lasten vanhempaa.

MATTI JAATINEN VALMISTELI

Venäjän leirikoulun alkuunpanijana oli Kymin 100-vuotissäätiön puheenjohtaja **Matti Jaatinen**. Hän etsi Yliopistotieto Oy:n johtajan **Heikki Lammen** kanssa soveliaat majoituspaikat ja he suunnittelivat opetusohjelmankin yhdessä Suomen Pietari-instituutin

kanssa. Marraskuussa toteutetun leirikoulun järjestelyistä vastasi Nuorisokeskus Anjala.

Venäjän leirikoulun tavoitteena oli testata naapurikansojen ystävyyteen tähtäävän ohjelman toimivuutta. Matkareitti kulki Viipurista Raivolaan ja Pietariin sekä Pietarista Pyhäjärvelle, josta käytiin Äyräpäässä ja Käkisalmissa.

- Kokemukset rohkaisevat jatkamaan. Vastaisuudessa tavoitteenamme on olla EU:n ja Venäjän välisen nuoriso- ja leirikeskustoiminnan johtava yksikkö, suunnittelee Nuorisokeskus Anjalan toiminnanjohtaja **Tuula Kukkonen**.

MENNEISYYTTÄ JA NYKYISYYTTÄ

Pilottimatalla luodattiin Suomen ja Venäjän menneitä vaiheita Äyräpään taistelupaikalla Vuoksen rannalla sekä Viipurin ja Käkisalmen linnoissa. Nykyisyyteen päästiin tutustumaan kouluissa Pietarissa ja Pyhäjärvellä, Käkisalmen kerhotalossa sekä Dikonin katulapsikeskuksessa Viipurissa.

Äyräpään taistelupaikalla Matti Jaatinen kävi kertomassa koulu-

laisille ystävyyden ja sovun merkityksestä.

- En ihannoisi sotaa, mutta itenäisyyden vaatimia uhreja on hyvä muistaa siksi, ettei sotaa naapurusten välillä koskaan enää sytyisi, muistutti Matti Jaatinen. Koululaiset laskivat kukkaseppeleen Äyräpään sankarivainajien muistomerkillä.

Pietarissa koulussa numero 56 oppilaat kertoivat toisilleen elämästään englanniksi ja Pyhäjärven kyläkoulussa kisattiin pallopelejä. Pietarin koulu hämmästytti koolla: koulussa oli 2000 oppilasta.

- Osoitteita vaihdettiin ja eiköhän sinne tule kirjoitettua, kertoo Vesa Parvinen.

"MEILLÄ OLI HIRVEÄN KIVAA!"

Yöpymispaikkoina olivat Leningradetsin lomakeskus Raivolassa ja Pyhäjärven Lomaranta Oy Pyhäjärvellä. Molemmissa majoitus oli venäläisen mittapuun mukaan hotellitasoa. Pyhäjärven Lomaranta Oy:n omistaja **Antti Musakka** on lisäksi suomalainen, joten venä-

läisen eksotiikan lomaan matkalaiset saivat sopivasti tuttuakin.

Matkalaisia kuljettanut **Veli-Matti Puolakka** täydensi opillista ohjausta pitämällä kohteiden jälkeen tietokilpailua. Vastaukset osoittivat, että tieto oli mennyt perille.

- Meillä oli hirveän kivaa, todistaa Pilkanmaan koulun viidesluokkalainen **Heta Ratasvuori**, 10. - Olisi ollut kiva olla siellä vielä pari päivää.

Moni koululainen listasi matkan kohokohtaksi Pyhäjärvellä läksiäisiksi järjestetyn diskon, mutta yhtä lailla Viipurin linna, venäläisiin lapsiin tutustuminen, Pyhäjärvi ja sen isäntä sekä Pietari ja Eläintieteellinen museo saivat kannatusta.

Vesa Parvinen arvelee, että Pilkanmaan koulun 5. luokka pääsi pilottileirikouluun siksi, että luokan koko oli sopiva Kymin 100-vuotissäätiön myöntämän 55 000 markan apurahan raamiin.

- Lähdetäänkö ensi vuonna uudestaan, kyselivät oppilaat kotiin palattua.

WALESISSA KAKSIKIELISYYTTÄ HALUTAAN VAALIA JA VAHVISTAA

Croeso i Gymru - **Tervetuloa Walesiin**

TEKSTI JA KUVAT:
KATJA KUOKKANEN

Yhden auton levyistä tietä reunustavat harmaat kiviaidat, joiden toisella puolella ruoho on syvävihreää ja lampaat valkeita. Maisemaa hallitsevat Cambrian vuorista pohjoisimmat, kunnes auto sukeltaa suuren tammen ali kylänraitille. Kylteissä lukee lluniaeth tai jotain muuta käsittämätöntä. Ollaan Betws-y-Coedin kylässä Pohjois-Walesissa, ja mongerrus puotien, postin ja kahvilan seinissä on kymriä.

Lehtemme viime numerossa kirjoittaja kertoi vierailustaan Shottonin paperitehtaalle. Nyt julkaistu juttu kuuluu samaan sarjaan.

Pinta-alaltaan Wales kattaa noin 8,5 prosenttia koko Isosta-Britanniasta, mutta 58-miljoonaisesta väestöstä vain viitisen prosenttia asuu prinssi Charlesin nimikkomaassa. Näistä vajaasta kolmesta miljoonasta walesilaisesta viidennes puhuu muinaista walesia eli kymrin kieltä. Kymri on kelttiläinen kieli, jonka lähimmät sukukielet ovat cornin kieli (Cornwall, Englanti) ja bretoni, jota puhutaan Ranskan Bretagnessa. Varhaiskymrin alkuperä on sijoitettu 500-luvulle, ja se on nykyisen Ison-Britannian kielistä vanhin.

ARKIPÄIVÄN KIELENKÄYTTÖÄ

Betws-y-Coed sijaitsee nummiylängöllä, jossa pääelinkeino on lampaanviljelys. Siellä ihmiset eivät työskentele kaivoksissa tai hiiliteollisuudelle kuten Etelä-Walesissa, jonne moni pohjoisenkin kyläläinen on muuttanut töitä etsimään.

Kylän halki virtaa soliseva ja kirkasvetinen puro, ja tunnelma olisi rauhallinen ilman turisteja. Vaikkei kesäkuun alussa vielä olekaan lomasesonki, niin silti muutamakin ulkopaikkakuntalainen tai vaikka suomalainen matkailija riittävät aiheuttamaan ruuhkaa kylänraitilla.

Vaikka muutto maalta kaupunkiin ja englannin kielen valtasema esimerkiksi mediassa ovatkin uhkia kymrin säilymiselle, niin Betws-y-Coedissa ihmiset tosiaan keskustelevat kymriksi. Kurkkuaänteistään huolimatta kieli kuulostaa soinnikkaalta ja kauniilta, vaikkei lukuisia konsonantteja peräkkäin sisältäviä sanoja oikein tahdo osata tavata idyllisten pikkutalojen seinistä.

Pohjois-Walesin maaseudulla on vielä vanhuksia, jotka osaavat vain kymriä. Vaikka ulkomaalai-

set saavatkin rauhassa sanoa saattavansa englanniksi, niin jotkut walesilaiset jopa kieltäytyvät puhumasta englantia englantilaisille naapureilleen. Betws-y-Coedin kahvilassa sekä nuori myyjä että kahvilan omistaja tervehtivät sisäänastujaa kymriksi: "P'nawn da!" ja jatkavat sitten tulijoiden vuoksi keskeytynyttä keskustelua walesia sulavasti haastavan iäkkään naisen kanssa.

KYMRIN KIELI VAHVISTUI TUKITOIMIEN ANSIOSTA

Viimeisten vuosikymmenien aikana kymrin kielen kuihtumisesta huolestuttiin Walesissa. 1900-luvun alusta asti tasaisesti laskenut kymrin puhujien määrä olikin siten vuoden 1991 väestönlaskennan aikaan jo saatu kasvuun.

Vaikka reilun 500 000 puhujan

määrä onkin vain alle 20 prosenttia koko Walesin väkiluvusta, niin 5–9-vuotiaista 24,7 prosenttia (1981 17,8 prosenttia) ja 10–14-vuotiaista 26,9 prosenttia (1981 18,5 prosenttia) puhui walesin kieltä 1991.

Kymriä edistämään perustettiin 1993 The Welsh Language Board-niminen järjestö, joka raportoi toiminnastaan Walesin kansalliskokoukselle. Järjestö toimii yhteistyössä niin julkisen sektorin kuin liikeyritysten ja vapaaehtoisjärjestöjenkin kanssa. Myös Euroopan unioni tukee vähemmistökielten asemaa alueensa maissa. Cambrian vihreiden vuorien lomassa ajaessaan voi jopa ulkomainenkin tutustua kymriin valitsemalla autoradiosta yleisradioyhtiö BBC:n radio Cymrun taajuuden.

The Welsh Language Board

Walesissa lampaita riittää laskettavaksi.

julkaisemien tutkimusten mukaan walesilaisten enemmistö on nykyään ylpeä kielestään. Myös julkiset virastot, poliitikot sekä yksityisyrittäjät ja erilaiset järjestöt hyödyntävät kaksikielisyyttä Walesin alueella. Kymrin osaamisesta on tullut niin poliittinen kuin kaupallinenkin valtti. Vuonna 1998 Walesin kansalliskokouksesta tuli virallisesti kaksikielinen, kun kymri nostettiin englannin rinnalle samankaltaiseen asemaan kuin ruotsi Suomessa.

TULEVAISUUDEN AVAIN-SANAT IDENTITEETTI JA INTERNET

Tänä vuonna Isossa-Britanniassa suoritetaan taas väestönlaskenta,

Jatkuu seuraavalla sivulla.

Pohjois-Walesista löytyy maailman pisin paikannimi: The Church of Mary in the Hollow of the White Hazel near the Fierce Whirlpool and the Church of Tysilio by the Red Cave on, joka on kymriksi Llanfair...gogogoch.

Kyläidylliä jossakin matkan varrella Snowdonian kansallispuiston alueella Pohjois-Walesissa.

Jatkoa edellisiltä sivulta.

Kymrin lyhyt oppimäärä

Wales = Cymru

Tervetuloa = Croeso

Tervetuloa Walesiin = Croeso i Gymru

Tervetuloa Betws-y-Coediin = Croeso i Fetws-y-Coed

Kiitos (paljon) = Diolch (yn fawr)

Huomenta = Bore da

(Ilta)päivää = P'nawn da

Iltaa = Noswaith dda

Hyvää yötä = Nos da

Hei = Helo

Hei hei (erottaessa) = Hwyl

Näkemiin = Wela i chi

Walesin kansallishymni (Land of my Fathers):

Mae hen wlad fy nhadau yn annwyl i mi,

Gwlad beirdd a chantorion, enwogion o fri;

Ei gwrol ryfelwyr, gwladgarwyr tra mad,

Dros ryddid collasant eu gwaed.

Gwlad, gwlad, pleidiol wyf i'm gwlad;

Tra môr yn fur i'r bur hoff bau

O bydded i'r hen iaith barhau.

ja kymrin vaalijat uskovat kielen aseman vahvistuneen lisää. Nykyisin lähes yksi kolmasosa alasteikäisistä lapsista käy joko kymrikielistä tai kaksikielistä koulua. Aikuisia puolestaan rohkaistaan hyödyntämään kaikkia walesilaisen kulttuurinsa puolia ja siirtämään myös kaksikielisyytensä lapsilleen.

Walesissa korostetaan yleisruoppalaiseen tapaan paikallisen identiteetin merkitystä ja halutaan, että kymri olisi osa yhteisön ja yksilön jokapäiväistä elämää muuallakin kuin Betws-y-Coedin kaltaisissa idyllisissä pohjoiswalesilaisissa pikkukylissä. Muuten-

kin Isossa-Britanniassa kulkiesaan kannattaa varoa kutsumasta englantilaisiksi walesilaisia, skotlantilaisia tai pohjoisirlantilaisia, sillä Yhdistyneissä kuningaskunnissa eri kansojen kansallistunne on vahva.

Koululaitoksen ja kaksikielisten työpaikkojen lisäksi Walesin kansalliskokous ja The Welsh Language Board yhteistyökumpaneineen ovat valjastaneet modernin informaatioyhteiskunnan kymrin asiaa edistämään. Internetistä voi seurata järjestöjen toimintaa ja vaikka oppia kymrin kielen alkeetkin.

Jutussa on käytetty lähteinä seuraavia Internet-sivustoja:

<http://www.bwrdd-yr-iaith.org.uk/html/wlb/>

<http://www.sci.fi/~pob41/cymraeg0.htm>

<http://netti.nic.fi/~oliver/esitelmä/isobritannia.html>

<http://www.ofw.fi/oo/Pkl/Pekko/iso-britannia.html>

TUTKIMUSTA...

fessori Klingstedt, maisteri **Arnold Simons**, insinööri Rosenqvist ja insinööri **Saima Ahokanta** (nyk. Wiklund) sekä laborantti ja laboratorioapulainen.

Vuonna 1949 päälaboratoriota maalattiin ja korjattiin tekemällä varasto- ja huonejärjestelyjä. Vaihtovirta saatiin kaikkiin huoneisiin, suurempi muuntaja piti kuitenkin vielä hankkia ja ilmanvaihtoa parantaa. Koelaboratoriossa tehtiin eräitä huonejärjestelyjä, mutta huomattiin myös, että laboratorioden erillään olo vaikeutti henkilöstön ja laitteiden osalta toimintaa. Vastaanotettuja töitä oli laboratorikirjanpidon mukaan 6 270 ja lähetettyjä raportteja 1 402. Päivittäin suoritettua rutiinianalyysejä raporttoitiin viikottain.

Päälaboratorion työt olivat edelleen suurimmaksi osaksi tehtaisten käyttöön liittyviä töitä ja verrattavissa rutiinitöihin. Sellutehtaan toivomuksesta massan päivittäisiä koejauhatusia lisättiin 2–3 :sta 5:een, mikä lisäsi henkilöstötarvetta. Lisäksi tehtiin muut selluloosa- ja kiisuanalyysejä. Koelaboratoriossa työskenneltiin hartsiliimien parissa, parafiiniemulsioiden valmistuksen, alkoholislauksen, klooridioksidin valmistuksen ja mm. paperitehtaan limavaikeuksien kanssa.

Vuonna 1950 henkilökuntaa oli 28. Työnjako oli lähes sama kuin edellisenä vuonna ja kustannukset 15 mmk. Tehtäviä vastaanotettiin 6 555 ja raportteja lähetettiin 1 508. Hiokkeen valkaisu kiinnosti ja tietoja vaihdettiin Englannissa toimineen Barnsleyn tehtaan kanssa. Edellisenä vuonna tilattu ilmankostutuslaite saatiin käyttöön, vaihtovirran kanssa oli ongelmia ja vain yksi analyysilaitte, vaaka, tilattiin.

Lima- ja hartsivaikeudet häirsivät tuolloin tuotantoa. Mm. L.G. Wiklund totesi, että vuoden 1950 aikana Kuusaan paperitehtaalla hartsinpoisto koneista oli aiheuttanut 23 "konevuorokauden" seisokit. Tämä vauhditti edelleen käynnissä olevaa "tarttuvan hartsin" tutkimusta ja työtä alkoi aluksi diplomityön muodossa tehdä **Stig Hansen**.

Vuonna 1951 henkilökuntaa oli koelaboratorio ja pääkirjasto mukaanluettuna 31. Kustannukset olivat tuolloin 26 mmk. Vastaanotettujen töiden lukumäärä oli 7 063 ja lähetettyjen raporttien 1 436.

Mitään suuria hankintoja ei tehty, vain kalustoa koskevia parannuksia. Töistä mainittakoon mm. insinööri **Juurikkaan** avustamana tehty Kymin hiomon hiokevalkaisimon käyntiinajo. Kirjallisuuden pohjalta ja laboratoriotutkimuksin oli tultu tulokseen, että saksalainen ns. kinoni-menetelmä olisi amerikkalaista azomenetelmää parempi, joten töitä jatkettiin ensisimainitun menetelmän osalta.

VEDENPUHDISTUSLAITOKSESTA RATKAISU TILAKYSYMYKSEEN

Laboratorion osalta alkoi kuitenkin 1950-luvun kuluessa tapahtua. Klooridioksidi oli vuosikymmenen alussa tullut yleisempään käyttöön sellunvalkaisussa. Tämä tiesi sitä, että Kymin sulfiittitehtaan huippulaatu ("Ky Bond Special") ei pärjännyt varsinkaan vaaleuden suhteen muiden myyntimassojen kanssa. Ainoa ratkaisu oli rakentaa kemiallinen vedenpuhdistuslaitos ja käyttää puhdistettua vettä valkaisun viimeisissä vaiheissa.

Vedenpuhdistuslaitoksen valmistuttua 1950-luvulla sen yläkerta oli käyttämätön ja osittain sopiva paikka laboratoriolle. Päätös laboratorioden yhdistämisestä

ja siirtämisestä tuohon tilaan tehtiin 1958. Päätöksen jälkeen alkoi kova suunnitteluvaihe.

Tarmokkain oli insinööri **Runar Örnholm**, mutta myös insinööri Klingstedt laboratorion päällikkönä osallistui aktiivisesti. Insinööri Sucksdorff valvoi tarkasti miten suunnittelu edistyi.

Örnholm aluksi vertaili tulevaa 800 neliömetrin laboratoriota ruotsalaisten suuryhtiöiden laboratorioihin ja piti Kymin hanketta vaatimattomana. Klingstedt etsi ratkaisuja kirjallisuudesta ja eräiden laboratorionkäyntien avulla. Vaikeutena oli rakennuksen pienikunnapinta-ala suureen lattiapinta-alaan nähden. Lisäksi katon useat tukipilarit vaikeuttivat ratkaisuja. Valo-ongelmaa yritettiin ratkaista kattoikkunoilla ja sijoittaa vähemmän valoa tarvitsevat osastot rakennuksen keskelle. Insinööri Sucksdorff ei hyväksynyt suunnitteluryhmän ensimmäistä luonnosta, vaan piti sitä liian "vichyvesikorimaisena". Lisäksi hänen nimenomainen vaatimuksensa oli, että laboratoriossa pitää olla kokoushuone ja taulu kolmella seinällä.

SUUNNITELMISSA OLI VIISI OSASTOA

Organisaatiokysymyksissä ja sisustuksen osalta Örnholm käytti sekä koti- että ulkomaista asiantuntemusta. Laboratoriossa tulisi hänen mukaansa olla viisi osastoa eli analyttinen-, keitto ja valkaisu-, paperiteknikka-, kemialliset derivaatat- sekä koehallin sisältävä kemiallinen prosessitekniikkaosasto. Tämän lisäksi tuli olla ns. apuosastot: konttori ja sihteeristö, versta ja toimitus. Kirjasto jäi tässä vaiheessa ulkopuolelle. Laskettiin, että osastoille tarvitaan 35 henkilöä ja apuosastoille 24 eli yhteensä 59 henkilöä.

Mikäli lattiapinta-ala olisi 2 600 neliometriä, olisi jokaista

henkilöä kohden 44 neliometriä, mikä vastaisi ruotsalaista keskiarvoa. Jos kirjasto otettaisiin mukaan, lattiapinta-ala pitäisi olla 2 900 neliometriä. Rahaa oli kesäkuussa 1960 myönnetty 63 mmk. Toisessa vaiheessa lisärakentaminen vaatisi vielä 22 mmk.

Laboratorion valmistumisajaksi määriteltiin 1.11.1960. Rakentaminen käynnistyi tämän ohjelman mukaan ja muutto tapahtui vuosien 1960 ja 1961 vaihteessa.

Suunnitelmia työohjelmista tehtiin paljon. Kemian osuutta karsittiin, koska ei haluttu tutkia puun käyttämistä muihin kuin paperinvalmistuksen tarpeisiin.

Siten päälaboratorio sai 1 600 neliometriä neljään osastoon tarvittavine laboratorioineen. Vuoden 1966 kesäkuun alkuun saakka jatkettiin päälaboratoriona. Tällöin nimi muutettiin tutkimusosastoksi ja allekirjoittanut nimettiin tutkimuspäälliköksi. Tuolloin otettiin yhtiössä ensimmäisen kerran käyttöön ilmaisu tutkimusosasto, mutta yleisessä käytössä oli vielä pitkään nimi "päälabra".

Tutkimusosaston johtajana työskennellyt tohtori Pauli Paasonen muisteli 40-vuotistapaamisesta Kymin tutkimuskeskusta lähinnä sen synnyn ja kasvun osalta. Oheinen teksti perustuu arkistotietoihin, eräisiin säilyneisiin raportteihin, Paasonen kirjoittamiin laboratorioselosteisiin ja hänen 40 vuoden ajalta tekemiinsä muistiinpanoihin.

ARTO

pakinoi

Kultakello

Joulu lähestyy, ja pakinoitsijankin täyttää joulumieli ja aaton odotus. Nyt ei tullut mitään suoraan jouluun liittyvää pakinaa mieleen, mutta ehkäpä tällainen paperinteon makuinen tunnelmapala vuosien takaa voisi siivittää siihen hiljaisuuteen ja rauhaan, sekä antamisen ja saamisen iloon, jotka jouluun läheisesti (jossain määrin valitettavastikin) liittyvät.

Kaksi vanhaa paperikoneenraiskaa mennä jyristelivät vierekkäin. Kymmeniä vuosia ne olivat jauhaaneet paperitonnetta hitaasti, mutta varmasti. Kaikkiällä leijui ajan patina. Musta, monin paikoin ruostunutkin teräs oli paperipölyn peittämä. Paperinhaju oli syöpynyt syvälle rakennuksen seiniiin, niin kuin siellä työskenteleviin miehiinkin.

Kaksi vanhaa paperikoneenhoitajaa olivat olleet vierekkäisillä koneilla lähes yhtä kauan, kuin mitä koneet olivat paperia tehneet. Yhdessä oli elämä eletty, surut ja ilot koettu. Jos toisella koneella oli ollut harmia, niin heti oli toinen ollut auttamassa.

Taisto Löppönen oli periaatteen mies, se minkä hän päätti, myös piti. Jämeryys näkyi päällepäinkin, korkea otsa, ja jäykkä paksu niska, joka ei taipunut kuin äärimmäisen pakon edessä, olivat todisteena siitä. Tanakka vartalo liikkui vain harkitusti ja välttämättömmät liikkeet tehden.

Myös toisen koneen hoitaja Urho Reponen oli tietyllä tavalla periaatteen mies, ei ehkä kuitenkaan samalla tavalla kuin työtoverinsa. Urho oli ikätoveriaan pienempi ja nopealiikeisempi. Siinä vaiheessa, kun Taisto vielä mietti, Urho jo toimi. Myös suullisessa ilmaisussa Urho oli kerkeäkielisempi. Tosin ei hänkään mikään supliikkimies ollut, vaan pikemminkin hiljaisenpuoleinen.

Itseasiassa toverukset olivat niitä yksitotisia jyyriä, joiksi kulluttava työ ja miksei perhe-elämän vuosikymmenien saatossa suomalaisen miehen tekevät. Vuosien mittaan olivat työt ja puheet rutinoituneet.

Vähäpuheisuudesta huolimatta toverukset vaihtoivat työvuoron aikana muutamia tutuiksi tulleita repliikkejä. Ehkä vain tavan vuoksi, tai kohteliaisuudesta, tai ehkäpä vain siksi, että hiljainenkkin mies haluaa joskus vaihtaa sanan tai pari. He kyselivät toisiltaan, miten vapaat olivat menneet, tai miten vaimo jaksaa, entäpä lapset? Urho joskus innostui muistelemaan menneitä ja kaikki tiesivät hänen kommenttinsa talvisodasta:

– Nelkytä astetta pakkasta, ja röntää sato nii perkeleesti!

Insinööri Kaarna astui koneisiin. Ryhdikkäänä, niska lievässä takakenossa ja kädet selän takana puvuntakkia puristaen, hän käveli keskellä käytävää. Miehet, jotka osuivat näköpiiriin ottivat paremman asennon sekä tervehtivät

kunnioltavasti. Kaarna tyytyi sen verran nyökkäämään, että yksi niskan monista rasvarenkaista oikeini.

Tullessaan märkäänpäähän hän pysähtyi, ja kallisteli päätään kuin riistan ääniä kuuneleva metsästyskoira.

– Viiran imutela viheltää, hän sanoi Urholle.

– Mitä?

– Viiran imutela viheltää!

– Viheltää, mitä viheltää, noin se on hyvä, totesi Reponen herraa pelkäämättömään tyyliinsä.

– Sielua on käännettävä!

– Noo, en miä nyt tiä, menee se näinkii.

– Antakaa jakoavain!

Vastahakoisesti Urho kaivoi laatikostaan avaimen ja ojensi sen insinöörille. Rivakasti meni insinööri avaimineen telan luokse ja alkoi kääntää telan päässä olevaa mutteria, jolloin telan sisällä oleva imuvyöhyke eli "sielu" siirtyi. Ulina vaimeni.

– No niin, helpottihan se, sanoi Kaarna ojentaan avaimen takaisin. Urho ei sanonut mitään, silmäili vain vihaisesti insinööriä. Urho oli vakaasti sitä mieltä, että kone kulki parhaiten, kun tela hieinan vihelsi. Kaarnan lähdettyä hän kävi kääntämässä telan entiselleen. Löppösen Taistokin tuli ihmettelemään.

– Mitäs asiaa insinöörillä?

– Yritti ruveta neuvomaan paperintekoa.

Kului muutama tunti ja Kaarna tuli jälleen koneelle. Heti hän

huomasi telan vihellyksen.

– Reponen! Kaarna tuijotti julmistunein silmin vanhaa koneenhoitajaa.

– Tela viheltää taas! Kääntäkää se siihen paikkaan mihin minä näytin.

Urho pälyili ympärilleen, kuin etsiäkseen tukea mielipiteelleen, eikä oikein tiennyt mitä tehdä. Hän kaiveli tupakoita taskustaan, mutta tuli sitten vilkaisseeksi uudelleen insinööriin. Kaarnan ilme kertoi, että olisi syytä totella. Kuin elokuvan hidastetussa kohdauksessa Urho laahusti laatikolle ja otti sieltä jakoavaimen, sekä hampaita narskutellen käänsi mutteria.

Kaarna katseli tarkkaavaisesti toimitusta.

–No niin, noin sen pitää olla.

Koko loppuvuoron kiersi Urho hermostuneena konettaan. Muuttamat ratakatkot hän ilman muuta selitti johtuneen väärästä sielun asennosta. Seuraavana aamuna koneen risatessa Urho ei enää kestänyt, vaan käänsi taas sielun mieleiseensä asentoon.

Kaarnan tullessa töihin hän ei ollut uskoa korviaan. Sanomatta sanaakaan hän meni jo tutuksi tulleelle laatikolle ja kaivoi sieltä jakoavaimen esiin. Urho oli seurannut tilannetta vierestä, ja jo loppuun viritetty jousi katkesi. Hän sieppasi jakoavaimen insinöörin kädestä sekä heitti sen kiivasti lattialle. Avain hyppi rautalattialla kymmeniä metrejä kipinöitä sinkeillä.

– Eiköhän jätetä se sielun kääntö kirkonmiehille!

Kaarna ja Reponen tuijottivat toisiaan halauksetäisyydeltä, mutta se tuskin miesten mielessä liikkui.

– Tämä ei jää tähän! tiuskaisi Kaarna ja lähti.

Hietanen oli hermostunut. Hän oli ollut vasta muutamia päiviä yksin prässipoikana Reponen koneella ja homma tuntui vaikealta. Vilttejä ja tuukia täytyi koko ajan varttia sekä ohjailla, että ne pysyivät

Jatkuu sivulla 40.

Kirjoitusvuorossa on toimitusjohtajan sihteeri Anna-Maija Auvinen.

Hän kertoo monipuolisia tietoja, taitoja ja valmiuksia vaativasta työstään.

Mukana muutoksessa

Jouluaaton aattona tulee kulu-neeksi 29 vuotta, kun yhden-jaksoinen työrupeamani UPM-Kymmenessä alkoi Voikkaan tehtaalla tuotannon laskentatehtävissä. Pian siirryin henkilöstöhallinnon kirjoihin ja työskentelin työsuhteasioiden parissa, hallinnollisen osaston sihteerinä neljännevuosisadan ajan ensin Voikkaalla ja myöhemmin Kymillä. Täydellinen muutos ja uudet haasteet tulivat eteeni vuonna 1998 helmikuussa, kun aloitin toimitusjohtajan sihteerinä.

Uuden tehtävän myötä oli aloitettava perustietojen kartuttamisella monta asiaa. En ollut aiemmin työskennellyt juurikaan varsinaiseen paperituotantoon, myynti/markkinointiin tai talousasioihin liittyvien asioiden parissa, mutta kysymällä ja työyhteisön kannustuksella ja avulla alkuun päästiin.

Toimiessani pitkään hallinnollisella osastolla kontaktiverkostoni oli muotoutunut laajaksi ja tiesin kehen tai mihin ottaa yhteyttä kussakin tapauksessa.

Nyt uusista kontaktihenkilöistä ei ollut montaakaan edes nimeltä tuttua, tuskin tiesin kuka hoitaa mitään. Olipa hieman orpo olo. Ainakin ymmärrän, mitä merkitsee, kun tuttu ja turvallinen työ muuttuu yhtä äkkiä joksikin muuksi. Mutta tiedän myös tunteen, kun huomaa, että hei minähän selvisin, ihmisethän näitä vain tekevät.

Henkilösihteerin pääbusiness on esimiehen aikataulun ja papereiden hallinta eli huolehtia siitä, että esimies, joka on kahden tehtaan vetäjä, on oikeassa paikassa, oikeaan aikaan, oikeiden papereiden kanssa - siinäpä välillä haastetta.

Muistan hyvin, kun alkuaikoina posket punoittivat useamman kuin yhden kerran, kun huomasin, että allakkaan tuuppasi kokousta kokouksen päälle. Pianhan siihenkin tottui ja aikataulun uudelleenjärjestely onkin nyt jokapäiväistä rutiinipuhua.

On sanottu, että sihteerit ovat oma rotunsa - tiedä häntä - mutta

joustavuutta pitää kyllä löytyä ja kapasiteettia laittaa se iso remmi päälle aika usein.

Tuntosarviakin tarvitaan päivittäin vinkkien keräämiseen, mitä kulloinkin on meneillään ja mikä on tärkeätä juuri tänään. Eipä esimies aina muista, ennätä tai pidä edes tarpeellisena informoida sihteeriansä kaikista asioista, ennenkuin käytännön järjestyasiat ovat pahasti solmussa ja ihmetellään, mitä nyt tehdään. Tällöin on sihteeri ja hänen kontaktiverkostonsa kullaan arvoinen työkalu, millä päästään eteenpäin.

Täytyy kuitenkin tunnustaa, että välillä esimies polttaa useammankin tupakin ja sihteeri pärensä, mutta haitanneeko tuo, kun asiat hoituvat.

Eipä työni suinkaan ole pelkästään käytännön sotkujen selvittämistä, vaan siihen mahtuu paljon kivaa arkipäiväistä, joskin nopeatempoista työtä ja hauskoja hetkiä. Tietysti kaikkein mielenkiintoisinta ja palkitsevinta on saada seurata läheltä kuinka teh-

dasta strategioineen muutetaan pitkäjänteisesti uuteen uskoon ja yrittää ymmärtää siinä oma roolinsa.

Hämmästykseni oli suuri, kun 5.9. klo 18.01 PK 8:n vierellä katsellessani paperin pyörähtämistä popelle silmät kostuivat, vaikkakaan en ruuvien ruuvia ollut koneeseen kiertänyt. Ehkäpä mielesäni häivähti esimiehelleni kokoomani kalvo- ja paperimapit, kokousjärjestelyt ym., joita olin osaltani hoitanut. Yhteistyöllä on mahtava voima.

Näin joulun alla, vaikkakin meillä on erityiskiireitä sekä tois-sä että kotona, on kuitenkin selvästi aistittavissa, kuinka ilo, ystävällisyys ja toisten huomioiminen lisääntyvät - jatketaan sitä vielä tammikuussakin.

Rauhaisaa joulumieltä kaikille.

Seuraavaksi kirjoittajaksi haastan trukinkuljettaja Tytti Penttilän Voikkaan tehtaalta.

koneen raamien sisäpuolella.

Alkuvuorossa Hietanen oli yksin määssäpäässä Repon ollessa kierroksella. Koneen kuivassapäässä rata jyrähti kalanteriin poikki ja kottia alkoi tulla lattialle. Urho sattui olemaan kalanterin kohdalla ja vihelsi Hietaselle, sekä näytti käsillään, että rata piti vetää kapeaksi.

Hietanen oli kuullut vihellyksen koneen toiseen päähän ja katseli ihmeissään Urhon heilumista. Mitähän ihmettä tuo nyt tarkoitti? Sitten hän oletti Urhon vain tervehtivän, kun oli juuri tultu töihin. Hietanen nosti kätensä tervehdykseen.

Urho huiski kiivaammin, jo kaksin käsin, sillä rata tuli edelleen täysleveänä kalanterin alle ja alkoi jo nostella teloja ylös. Hietanen mietti, että olipa tehtaalla kummallinen tapa tervehtiä, mutta päätti sitten tehdä samalla tavalla, koska Reponen ei vaikuttanut oikein tyytyväiseltä hänen tervehdykseensä. Hietanen nosti molemmat kätensä ylös ja kumarтели kuin moskeijan imaami.

Urho sai tarpeekseen pelleilystä, ja lähti hölkkäämään märkään-päähän vakaana aikomuksenaan vetää poikaa turpaan heti, kun vain saisi radan ensin poikki. Puolessa välissä matkaa hän jähmettyi keskelle kongia, sillä rata katkesikin omia aikojaan ja koneen käyttöpuolelta tuprusi sankka musta savu.

– Saatana, kone on tulella!

Hän lähti kohti palopesäkettä, ja tyytyi vain tönäisemään pelokkaan Hietasen pois tieltään.

Löppösen Taisto oli tällä kertaa tavoistaan poiketen toiminut nopeasti. Hän oli ollut oman koneensa viiraosalla, ja oli huomannut Urhon koneella tulipalon. Nopeasti hän oli siepannut pulverisammuttimen, sekä suunnannut sen palavaan käyttömootoriin. Sammutinta taitavasti käytellen

sai Taisto liekit talttumaan. Koko konesali oli täynnä savua. Silmiään pyyhkien tuli Urho Taiston luo. Taisto oli yltäpäältä noessa ja hikinen.

– Ota sie tää, sanoi Taisto ojentaen jo tyhjentyneen sammuttimen Urholle, – min täytyy mennä omalle koneelle vahtiin vilttejä.

Palokunta tuli nopeasti hälytyksen saatuaan. Palomiehet vetivät vesiletkut kohteeseen ja hoitivat jälkisammutuksen. Palopäällikkö tuli Urhon luo, ja huomattuaan tilanteen olevan jo hallinnassa kysyi Urholta:

– Kuka sammutti?

Urho, yhä silmiään pyyhkien ja tyhjää sammutinta roikottaen katsahti ympärilleen ja sanoi sitten harvaksen:

– Miehan..., täs olin.

– Hyvä! Se oli miehen työ, sanoi palopäällikkö ja läimäytti Urhoa olkapäälle.

– Tästä kuulette vielä.

Urho katseli savuavaa sähkömootoria ja seuraili palokunnan jälkisammutusta. Olisinhan sen miekin kyllä sammuttannu, jos olisin ehtiny, mietiskeli Urho. Kyllä se Taisto tän varmaan ymmärtää, ja jos Kaarnakin leppyis.

Tulipalon jälkeen elämä tehtaalla asettui lähes normaaleihin uomiinsa. Vahingot olivat jääneet vähäisiksi Taiston nopean toiminnan ansiosta, ja ne oli nopeasti korjattu. Koneet jyskyttivät niin kuin aina ennenkin, ja miehet tekivät rutiinomaista työtään.

Jokin oli kuitenkin muuttunut. Urho ja Taisto eivät puhuneet toisilleen, eivät enää koko yhteisinä loppuvuosina ennen eläkkeelle jäämistä. Urho oli kyllä yrittänyt selittää Taistolle asiaa, mutta tämä ei selityksiä kuunnellut. Asia oli peruuttamaton.

Joka päivä, kun Urho tuli töihin, hän kaivoi taskustaan kuldakalanteisen Morris-taskukellon ja asetti sen vanhaan ajan patinoimaan lasiseen arkkien punnituskaappiin niin, että Taistokin voisi siitä halutessaan tarkistaa ajan. Myös kannen kaiverrus oli selvästi näkyvissä:

“Urho Reposelle esimerkillisestä palonsammutustyöstä”.

Pukeutuminen Kiinassa on toisaalta hyvin värikästä ja toisaalta harmaata riippuen siitä missä liikkuu.

Kaupungissa asuvilla naisilla on värikkäitä, kauniita jakkupukuja, kun taas maaaseudulla naiset kulkevat melkein poikkeuksetta housupuvussa. Värytys on harmaa tai ruskea kesät, talvet.

Maalla asuvat miehet menevät pelloille töihin vanhassa harmaassa puvussa. Näin pukeutuvat myös maantientekijät. Kaupunkilaismiehet pukeutuvat hyvinkin länsimaisesti.

Toimiston tytöistä näkee, onko kesä vai talvi. Talvella käytetään pitkää, kapeaa hametta, jossa kylä on pitkä halkio tai sitten housupukua. Kesää kohti hameen helmat lyhenevät, kunnes ovat niin lyhyitä, että joskus ihmettelee, onko hame unohtunut kokonaan pois. Asuissa on hyvin kauniit leikkaukset ja ne ovat enimmäkseen tyköistuvia. Vaatteet teetetään ompelijalla, mutta valmisvaateteollisuus kaupungeissa on alkanut vallata alaa. Toimiston miehillä on aina puku päällä.

JUHLA- JA VAPAA-AJAN ASUT

Kankaat työasuissa vaihtelevat lu-reksista ja läpinäkyvistä kankaista paksuun villaan. Aluksi hämmästelin, kun töissä on tytöillä brokadijakku, jonka suomalainen laittaisi pitkän hameen kanssa iltajuhlisiin. Mutta ei täällä ole tavalliselle kiinalaiselle iltapukujuhlakaan.

Toisaalta juhliin tullaan vapaa-ajan asussa. Vapaa-ajan asuja on alkanut tulla yhä enemmän kauppoihin. Varsinkin nuoriso käyttää farkkuja. Kuten aikaisemmin olen kertonut, häihin tullaan farkuissa ja villapuserossa.

Hautajaisiin pukeudutaan mustiin vaatteisiin, joiden päällä

on valkoisia vöitä ja nauhoja. Päähine on erikoinen leveistä ja pitkistä nauhoista tehty hilkka, niin miehillä kuin naisillakin.

Vaatteiden merkivalikoima on valtaisa. Täältä voi löytää maailman hienoimmat merkkituotteet, koska kopiointi on rajoitonta. Niitä voi ostaa toreilta hyvin halvalla. Ei kyllä pidä luulla, että ne toimisivat, kuten urheiluasun kuuluisi toimia; hiki ei pääse sisältä karkaamaan esimerkiksi lasketteluasuissa. Mutta koskaan täällä ei näe tuulipuvussa tai verkkareissa kulkevia ihmisiä.

Kun tulin tänne kolme vuotta sitten, niin pojat pelasivat töitten jälkeen koripalloa ja tennistä puku päällä ja nahkakengät jalassa. Nyt samat pojat käyttävät urheilushortseja ja lenkkitosuja.

Shortseja ei muutenkaan näkynyt silloin kaupunkikuvassa. Minäkään en ensimmäisenä kesänä käyttänyt paljon shortseja. Nyt niiden käyttö on aivan yleistä nuorilla kiinalaisilla. Toimiston työillä saattaa olla jopa minishortsit kuumimpaan aikaan.

KERROSPUKEUTUMISEN SALAISUUS

Pariisin muotihuoneet ovat valanneet kaupungin parhaat paikat. Hintataso on huikea, mutta ostajia riittää. Kerran olin katsomassa asua itselleni, mutta se oli minus-ta tarpeettoman kallis.

Myyjätär sanoi minulle, että koska minulle sopii vain heidän suurin kokonsa (38), olisi paras ostaa heti, koska niitä on vain yksi kappale. Seuraavana viikonloppuna päätin kuitenkin ostaa asun, mutta kaupassa ei ollut enää minkään kokoista kyseistä asua ja tilalle oli tullut uudet tavarat.

Kengät ovat hyvin länsimaista muotia seuraavia. Korkeilla koroilla kuljetaan niin ulkona kuin

Tuija Löfgren työskentelee Kiinassa Changsun tehtaalla. Juttusarjassaan hän kertoo tällä kertaa kiinalaisesta pukeutumisesta.

Kiinalainen PUKEUTUMINEN

työpaikalla. Nyt ovat myös katu-kuvaan tulleet jalkaa myötäilevät saapikkaat, vaikka ilmaston takia niitä ei tarvita - ja tietenkin niissä pitää olla korkeat korot. Kenkiä ei koskaan käytetä ilman sukkiä. Sukkia löytyy nilkkasukista sukahousuihin, mutta kaikki ovat samaa materiaalia.

Kesällä on oma erikoinen muotinsa kulkea kaupungilla pyjamassa. Ei missään pyjaman näköisessä asussa vaan oikeassa pyjamassa. Tämä on kaupunkilaismuotia ainakin Shanghaissa. Pyjamassa tullaan kauppaan ja jopa ravintolaan - on niin helppoa, kun ei tarvitse vaihtaa asua päiväksi! Töissä en kuitenkaan ole nähnyt pyjamaa vielä kenelläkään.

Talvella harrastetaan kerrospukeutumista. Pitkää päällystakkia ei ole, joillakin alkaa olla puskakoita. Ihmettelin, miten kiinalaiset tarkenevat ulkona, kun kui-

tenkin lämpötila laskee nollan seutuville muutamaksi viikoksi, ja pohjoistuuli on talvella usein kova.

Asia on selvinnyt suomalaisien miesten saunailloissa. Kiinalaisilla on puvun alla 2-3 alusvaatekertaa ja siksipä toimiston ikkunat ja ovet ovat auki talvella. Minä käyn niitä sulkemassa kaiken päivää, etten paleltuisi. Samoin ikkunat ovat auki takseissa, kaupoissa, ravintoloissa jne.

LAPSET PUETAAN KAUNIISTI

Lapset ovat hyvin ja kauniisti puettuja. Ainokaiselle lapselle halutaan antaa kaikkea parasta, riippuen tietenkin perheen varallisuudesta ja siitä, miten paljon vaatteisiin halutaan kuluttaa rahaa.

Kiinassa tehdyt lastenvaatteet ovat meidän hintatasoomme ver-

rattuna erittäin halpoja. Vaippaikäiset lapset kulkevat vertyttelypukua muistuttavissa housuissa, jotka ovat takaa auki eli saumaa ei ommella takaa yhteen. Niinpä raosta paistaa paljas peppu kesät, talvet. Varsinkin talvella se tuntuu hirveältä. Vastasyntyneillä käytetään kapaloa.

Hyvin paljon tehdään kuitenkin aitoja perinteisiä naisten kiinalaisasuja värikkäistä brokadikankaista. Vaatteet ovat niin kaapeita, että jokainen mutka vartalossa näkyy. Kummallakin sivulla on melkein lonkkaniveleen asti ylettyvät halkiot. Tällaisia asuja käyttävät varsinkin kiinalaisen ravintolan tarjoilijat, mutta käytetään niitä muuallakin. Yksi morsiamen vaatteista saattaa olla tällainen asu.

Pukeutuminen vaihtelee eri seuduilla. Tiibetissä värit ja asut ovat aivan erilaiset kuin itäranni-

kolla. Tiibetin naiset käyttävät paljon turkoosia, oranssia, punaista usein mustaan yhdistettynä.

Maalaisnaisen asuun kuuluu aina värikäs esiliina. Köyhillä vuoristoseuduilla ihmisiä katsellessa ei paljon voida puhua pukeutumisen vaihtoehtoista, sillä en usko, että heillä on muita vaatteita kuin päällä oleva asu.

Koruja käytetään aika säästelellästi. Helmiä näkee täällä tavallista enemmän, koska niitä kasvatetaan tällä seudulla ja niitä saa halvalla kasvatustilan tehtaantymymälöistä.

Miehet käyttävät joko kaulassa jade-korua tai sitten jade-ranneketta pysyäkseen terveenä ja samalla se uskomuksen mukaan suojaa myös kaikelta pahalta. Maaseudulla ei oikeastaan käytetä mitään koruja.

Hyvää Joulua teille kaikille!

Tuija

Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiön 3.12.2001 myöntämät apurahat

KUUSANKOSKEN APURAHAT

Henkilökohtaiset

Ahlgren Luisa 2 000 mk Ratsastuskurssit, Ahlroth Pia 5 000 mk Luovat terapiat -jatkokoulutus, Aho Elina 4 000 mk Englannin kielen kurssi, Ahtiainen Erno 2 000 mk Pianonsoiton opiskelu, Alanko Maria 1 500 mk Ratsastusharrastus, Björn Mirja 4 000 mk Erityisopettajan opinnot, Eerikäinen Sari 5 000 mk Luovat terapiat -jatkokoulutus, Eskola Saara 3 500 mk Yksinlauluopinnot, Grekula Sari 3 000 mk Auskultointiopinnot, Hassinen Kauko 1 500 mk Kuntokurssi, Hassinen Riitta 1 500 mk Kuntokurssi, Hasu Reijo 5 000 mk Yrjönojalta Konttorimäelle -kirja, Hatvala Antti 2 600 mk Tiedotusopin valmennuskurssi, Hintsala Arjaterstu 15 000 mk Terveystieteiden väitöskirjatyö, Holmi Suvu 4 000 mk Englannin kielen kurssi, Huuhtanen Miia 1 500 mk Ratsastusharrastus, Hänninen Niko 2 000 mk Jalkapalloharrastus, Jokinen Sami 6 000 mk KTM-tutkinto II, Joukainen Riikka-Susanna 1 000 mk Piirustus- ja maalauskurssit, Kankkunen Vesa 6 000 mk AMK-insinööri III, Karhunen Terhi 5 000 mk Perhetyön ammatilliset erikoistumisopinnot II, Karsten Ulla-Britt 1 000 mk Matematiikan opinnot, Korpelainen Katja 3 500 mk Kansanmusiikkiharrastus, Kortelainen Anna 5 000 mk Triathlon-harrastus, Kortelainen Ari 5 000 mk Triathlon-harrastus, Kovero Varpu 3 000 mk Kasvatustieteen perusopinnot, Kuulusa Satu 3 000 mk Taidenäyttelyn järjestäminen, Kähärä Inga 1 500 mk Fysioterapeutin syventävät ammattiopinnot, Laakkonen Hannele 2 000 mk Maalausleiri, Lahiti Emilia 2 000 mk Psykologian approbatur, Landen Jaana 2 000 mk Tiffanylasikurssi, Lappalainen

Hanna 7 000 mk Englannin kielen kurssi, Lappalainen Seppo 6 000 mk AMK-insinööri II, Laurikainen Kaisa 4 000 mk Englannin kielen kurssi, Leinonen Tiina 5 000 mk Kanttorin tutkintoon liittyvät lauluopinnot, Lindberg Lasse 2 000 mk Lauluopinnot, Lumme Merja 3 500 mk AMK-insinööri II, Lyytikäinen Matti 6 000 mk Kiinteistönvälittäjän tutkinto, Lääveri Harri 1 300 mk Tietokoneen AB-ajokortti, Lääveri Seija 2 000 mk Kasvatustieteiden perusopinnot, Matero Aija 2 000 mk Kulttuuritutkimuksen opinnot, Matilainen Päivi 3 000 mk Sairaanhoidajan AMK-muuntokoulutus, Mikkonen Raili 1 500 mk Käsiyöharrastus, Mononen Merja 1 700 mk Terapiakurssit kesäyliopistossa, Multanen Pirjo 3 000 mk Sairaanhoidajan AMK-muuntokoulutus, Myötyri Asko 4 000 mk Automaation jatkoopinnot II, Mäkelä Jani 2 000 mk Palapelitaideharrastus, Niilorämä Helena 2 000 mk Jooganhajaajan jatkokoulutus, Nikunen Outi 3 000 mk Viulunsoiton opiskelu, Nokkanen Jukka 7 000 mk Judoharrastus, Paakkinen Sonja 2 000 mk Pianonsoiton opiskelu, Partanen Juha 1 200 mk Klassisen laulun opiskelu, Pasanen Tytti 2 000 mk Maalaus- ja lasitaidekurssit, Pasi Piia 5 000 mk Teatteripedagogiikan koulutus II, Perätalo Marja 1 500 mk Käsiyöharrastus, Porvari Susanna 1 500 mk Käsiyökurssit, Pulli Helena 3 000 mk NLP-koulutus, Pyysaari Eeva-Leena 3 000 mk Pianonsoiton opiskelu, Ranta Sari 15 000 mk Gerontologian väitöskirjatyö, Rauhamäki Virve 6 000 mk Kauppateknikko, Rikala Miikka 2 000 mk Tulkkitoiminta, Ristola Mikko 2 000 mk Jääkiekkoharrastus, Räsänen Anni 4 000 mk Englannin kielen kurssi, Saarikko Juhani 4 000 mk Ammatti-

opettajakoulutus, Salmimies Suvu 2 000 mk Ratsastusharrastus, Sarpola Anne 3 000 mk Kilpatanssiharrastus, Sarpola Ilkka 3 000 mk Kilpatanssiharrastus, Savolainen Kari 3 000 mk Työtekniikka II, Silvennoinen Eeva 5 000 mk FM-tutkinto, Sundström Tommi 3 000 mk Markkinointipäällikkökurssi, Särkinen Pirjo 2 000 mk Jooganhajaajan peruskoulutus, Tammikivi Eeva 2 000 mk Huovutus- ja lasitaidekurssit, Tirronen Veikko 6 000 mk Puutaiteen teko, Tuominen Teemu 5 000 mk Triathlonharrastus, Väinö Päivi 5 000 mk Hallinnon ja johtamistaidon erikoisopinnot, Valokari Sirkka-Liisa 2 800 mk Erityispedagogiikan cum laude approbatur, Vanhalakka Marja-Liisa 3 000 mk Akvarellitaidenäyttelyn järjestäminen, Varjonen Juha 2 000 mk Tennis-kurssi, Villikka Simo 4 000 mk Hieronnan peruskurssi, Virtanen Maria 4 000 mk Opettajan pedagogiset opinnot, Virtanen Tomi 2 000 mk Viulunsoiton opiskelu, Vornanen Tiina 4 000 mk Englannin kielen kurssi.

Opinto- ja harrastusryhmät

Kuusaan lukion oppilaskunta/abiturientit 4 500 mk Hyvän käytöksen kurssi, Kuusankosken Työväenopisto/Käytännön venäjä 20 000 mk Opintomatka Pietariin, Kymin Osakeyhtiön ammattikoulun perinneyhmä 1957 7 000 mk Luokkakokous, Myllykallion kakarat 5 000 mk Myllykallion asumis- ja kulttuuriperinne.

KYMENLAAKSON APURAHAT

Yhteisöt

Aitomäen nuorisoseura ry Valkeala 15 000 mk Nuorten tanhuharrastus, Anjalankosken Reumayhdistys ry. 10 000 mk Kuntoutus-

matka, Elimäen yläasteen 9E-luokka 15 000 mk Leirikoulu Strasbourgissa, Jaalan viihdekuoro 4 500 mk Kevätkonserttien järjestäminen, Kamarikuoro Kotka-Canto r.y. 8 000 mk Jouluoratorio Kotkan kirkossa, Kausalan Kerho r.y. 10 000 mk Etelä-Iitin Suojeluskunnan ja Lotta Svärd -osaston historiikki, Keramiikan taide- ja harrasteryhmä Jaala 2 500 mk Rakukeramiikkakurssi, Korian Ponsi r.y./B-tyttöjen lentopalloujoukkue 8 000 mk Lentopalloturnaukset, Kotkan nuoret Jouset ry 10 000 mk Lasten ja nuorten viululeiri, Kotkan Seudun Kalevalaiset Naiset r.y. 8 000 mk Valtakunnalliset Suvijuhlat, Kotkan Seudun Musiikkiopiston vanhempiyhdistys ry. 3 000 mk Viron musiikkiopiston vierailu, Kymenlaakson Luonnonsuojelupiiri ry Kotka 15 000 mk Perhetoimintaprojekti, Lauluyhtye Otto r.y. Valkeala 15 000 mk Sound of Music -musikaali, Myllykosken Pallo-47 ry C-15 juniorit 10 000 mk Kansainvälinen turnaus, Pihlhjerta Knaappisuku r.y. Vehkalahti 15 000 mk Vehkalahtien Knaappisukukirja, Sosionomiopiskelijaryhmä (AMK Elimäki) 5 000 mk Opetusvideon teko, Sävelsiskot Ry Anjalankoski 5 000 mk Viihdekonsertti, Urheiluseura Siikavan Sampo Jaala 5 000 mk Haasteviesti, Valkealan Kajo ry/hiihtojaosto (juniorit) 5 000 mk Huippuhiihtäjien koulutusprojekti, Valkealan Kajo ry hiihtojaosto/Ski-Team 20 000 mk Ski-Teamin koulutusprojekti, Valkealan Kiekko r.y./Team-90 5 000 mk Turnausmatka Helsinkiin, Varuskuntakulttuurin päivät Vekaranjärvi 10 000 mk Varuskunta muuttuvassa maailmassa -julkaisu.

Kuusankosken tehtaille perustettiin liikuntatyöryhmä

UPM-Kymmenen Kuusankosken tehtaiden liikunta-asioita koordinoimaan on perustettu uusi, liikuntatyöryhmä-niminen elin. Asiaa käsiteltiin alustavasti jo kuluvan vuoden keväällä henkilöstöhallintojohtaja **Martti Purmosen** kokoonkutsuessa tapaamisessa. Päätös toiminnan aloittamisesta tehtiin kolmannessa yhteisessä kokouksessa marraskuussa.

Liikuntatyöryhmän tehtäviksi määriteltiin liikunnasta palkitsemisen suunnittelu, yhteistyö lajivastaavien kanssa sekä liikunta- ja kulttuuritoimintaan liittyvien aloitteiden teko ja ideointi. Liikuntatyöryhmä kehittää myös tiedottamista ja kartoittaa Kymin ja Voikkaan liikuntojen työnkuvat.

Liikuntatyöryhmän kokoonkutsujaksi nimitettiin työsuhteellintopäällikkö **Anssi Pälvisalo**. Kaikki Kymin ja Voikkaan henkilöstöryhmät ovat edustettuina.

Liikuntatyöryhmään kuuluvat **Santtu Aitala, Sari Knihtinen, Jukka Nokelainen, Marja Nuppola, Anssi Pälvisalo, Ismo Salminen, Maija Uronen, Ilpo Westman, Paul Wilander, Kari Iiskola** sekä **Leo Suokas** sihteerinä.

“Uudesta työryhmästä riippumatta liikunta-asioiden hoito säilyy pitkälti entisellään. Leo Suokas ja Paul Wilander pyörittävät käytännön toimintaa yhdessä lajivastaavien kanssa”, sanoo Pälvisalo.

Työryhmästä saataneen uusia ajatuksia myös henkilöstön hyvinvointitiimiin. Tavoitteena on kannustaa jokaista etsimään itselleen sopiva liikuntamuoto. Liikkuville varattu palkintopotti on tarkoitus säilyttää ainakin toistaiseksi ennallaan.

Pälvisalo korostaa, että Kuusankosken tehtaiden henkilöstöjohto pitää tärkeänä liikunta-asioiden hyvää hoitamista.

KUNTOKORTTIIN PIKKUMUUTOKSIA

UPM-Kymmenen Kuusankosken tehtaille käytössä olevan kuntokortin suorituksiin on päätetty tehdä muutoksia. Vuodesta 2002 alkaen talkoisiin ja tapahtumiin osallistumisesta saa viisi kertasuoritusta.

“Ensimmäinen tällainen tapahtuma on Aarnihiihto helmikuun 2. päivänä Eerolassa. Arvontoihin pääsee mukaan 120 suorituksella vuodessa”, kertoo Anssi Pälvisalo.

Hänen mukaansa liikuntatoiminnan painopiste on työssäkäyvien aktiivisuudessa. Palkintoja on varattu kuitenkin myös perheenjäsenille ja eläkeläisille.

Lajivastaavien luettelo on nähtävissä KymiNetissä ja WoiNetissä kohdassa **ILMOITUSTAU** > Vapaa-aika ja liikunta > etusivusto.

TEKSTI JA KUVA: MATTI OKSANEN

Kuusankosken tehtaajat menestyivät Tampereella

Lokakuun lopulla järjestettiin Tampereella UPM-Kymmenen salibandy mestaruuskisat. Ilmoittautuneita joukkueita oli kaksitoista, joten kahteen lohkoon jaetut joukkueet pelasivat vähintään viisi peliä päivän aikana. Kymi sai hieman tasoitusta, sillä Pietarsaari oli jäänyt tulematta paikalle. Jatkoon päässeille tuli sitten kaksi lisäpelä, joten urakkaa riitti.

Alkusarjan jälkeen oltiin tilanteessa, jossa lohkonsa voittanut Kymi sai vastaansa oman lohkonsa kakkosen Voikkaan. Ottelu alkoi tasaisissa merkeissä kunnes **Vesa Koskinen** löysi maalijyvän ja paukutti neljä maalia hyvin pelanneen **Jari Laakson** taakse. **Kimmo Kossila** ja **Pekka Sormunen** varmistelivat maaleillaan voikkaalaisten voiton 6-1.

Oli loppuotteluiden aika. Helsingin joukkue asettui Kymiä vastaan pronssiottelussa. Tiukan taistelun päätyttyä oltiin tasalukemissa 2-2, maalareina

Olli Pasi ja **Antti Sopanen**. Seurasi rangaistuslaukauskilpailu, jonka Kymi vei niukkaakin niukemmin, eli yhdellä maalilla. Lopputulokset 3-2 varmisti pronssiset mitali Kuusankoskelle.

Finaalissa olivat vastakkain voitonahmia uhkuva Jokilaakso ja Voikkaa. Ottelusta ei puuttunut tiukkoja tilanteita, kiperiä pelatuksia eikä jännitystä. Maalivahdi **Jarmo Vesalainen** pelasi hurriossa, päästään vain kaksi laukausta taakseen. Joukkueen suorituksen arvoa lisää se, että voikkaalaisilla oli vain kaksi vaihtomiestä mukana. Aikamoinen suoritus!

Loppusummerin soidessa komeilivat taululla numerot 2-2, eli samat kuin pronssiottelussa. Siispä rankkarikisaan, joka ei olisi voinut olla jännittävämpi. Voikkaalaiset onnistuivat jokilaaksoisia paremmin, ja tuloksella 3-2 ottivat kultamitalit.

Onnittelut molemmille joukkueille!

Kymin ansiomerkkien saajat

Kymi Paper Oy:n ansiomerkki-juhlassa 13. joulukuuta jaettiin ansiomerkit seuraaville henkilöille. Ansiomerkkien saajia oli kaikkiaan 84.

40 VUOTTA PALVELLEET

Pekka Junnola kuitulinjat, Helena Pesu eläkeasiat, Keijo Lehtoranta tutkimus, Anna-Liisa Pukki tutkimus, Martti Jurvanen Kymin höyryn kunnossapito, Juha Lohman konttoripaperit.

25 VUOTTA PALVELLEET

Raimo Ahti konttoripaperit, Matti Ahvenisto koneosasto, Juha Anttila C3, Aimo Aronen paperin kunnossapito, Sakari Asikainen tehdasrakennuskunnossapito, Arne Byckling C3, Kalevi Eskola puunkäsittely, Kirsi Hedström paperitehdas, Heikki Heinonen MG, Kari Hienonen MG, Pekka Hietala MG, Hannu Holopainen sellun kunnossapito, Jukka Hämläinen vuorokorjaus, Arto Immonen paperitehdas, Jarmo Inginmaa vuorokorjaus, Pertti Joutjärvi paperivarasto, Matti Junnola kuitulinjat, Auli Kallio Koskela, Irmeli Kallio myynti, Pentti Kantola tietohallinto, Keijo Karjalainen PK 9, Jukka Kaunismäki paperin kunnossapito, Tuomo Kepo paperivarasto, Marja Kiri myynti, Reija Kleimola talous, Hannu Kohvakka talteenoton kunnossapito, Sakari Korhonen sellun kunnossapito, Kari Kuikko kuljetusvälinekorjaamo, Tuula Kuitunen käytöntarkkailu, Päivi Kuivanen FPC, Terho Kukkola MG, Ilkka Kymäläinen puunkä-

sittely, Lasse Kääpä kuitulinjat, Jukka Laakso talteenotto, Markku Laaksonen sellu ja energia, Mikko Laine paperin kunnossapito, Jorma Laurila jälkikäsitteily, Markku Laurila C3, Jussi Leinonen C3, Pertti Lepola MG, Jouko Martikainen MG, Tarmo Metsämuuronen sellun kunnossapito, Hannu Mettälä ostovarasto, Juha Mäkinen C3, Pekka Nieminen paperivarasto, Hannu Niskanen talteenotto, Asko Norppa talteenotto, Juha Partti konttoripaperit, Timo Pasenius konttoripaperit, Mauri Penttilä tuotannon ohjaus, Mauri Pessa C3, Martti Pessa tehdasrakennuskunnossapito, Juha Pilli vuorokorjaus, Veijo Pohjonen vuorokorjaus, Hannu Puujalka vuorokorjaus, Teija Puustinen myynti, Pekka Lauri J Pöysä PK 8, Harri Rihu puunkäsittely, Pertti Ruttonen vuorokorjaus, Jouni Salo puunkäsittely, Jarmo Soimakallio koneosasto, Pentti Stenroos tehdaskuljetukset, Mauri Suominen PK 9, Raimo Suurnäkki jälkikäsitteily, Markku Tanska puunkäsittely, Tauno Tanska instrumenttisuunnittelu, Unto Toikka MG, Jukka Utti talteenotto, Seppo Weckman paperin kunnossapito, Esa Viinikainen paperitehdas, Mauri Väisänen paperitehdas, Vesa Väisänen kuljetusvälinekorjaamo.

10 VUOTTA PALVELLEET

Marko Jokiranta paperitehdas, Jukka-Pekka Killinen MG, Markus Pajunen PK 9, Juha Ranta tehdaskuljetukset, Jarmo Sakki tutkimusosasto, Juha Vainio tehdaskuljetukset.

SAIRAUSKASSA TIEDOTTAA

Kassankokous teki henkilövalintoja

Kuusankosken Tehtaiden Sairauskassan varsinainen kassankokous pidettiin 27.11. Voikkaan seuratalossa. Kokouksen puheenjohtajana toimi **Risto Kärkkäinen**.

Hallituksessa olivat tänä vuonna erovuorossa varsinaisista jäsenistä **Tytti Penttilä**, **Pasi Untolahti**, **Pentti Vainio** ja **Pekka Manninen** sekä henkilökohtaisista varajäsenistä **Hellevi Andersson**, **Pertti Mäkelä**, **Heikki Miettinen** ja **Mauri Vesala**.

Varsinaisista esitettiin valittaviksi uudelleen Tytti Penttilää ja Pasi Untolahtea. Pentti Vainion tilalle ehdotettiin Heikki Miettistä ja Pekka Mannisen tilalle **Erkki Munkkilaa**. Koska muita ehdotuksia ei tehty, tulivat Tytti Penttilä, Pasi Untolahti, Heikki Miettinen ja Erkki Munkkila yksimielisesti valituiksi hallituksen varsinaisiksi jäseniksi toimikaudelle 2002–2004.

Henkilökohtaisista varajäsenistä esitettiin valittavaksi uudelleen Pasi Untolahden varamieheksi **Pertti Mäkelä**. Lisäksi Tytti Penttilän varajäseneksi esitettiin **Riitta Sjöblomia**, Heikki Miettisen varajäseneksi **Antero Poikalaa** ja Erkki Munkkilan varajäseneksi **Kari Niemeä**. Koska muita ehdotuksia ei tehty, hyväksyttiin esitys varajäseniksi yksimielisesti toimikaudelle 2002–2004.

Varsinaisiksi tilintarkastajiksi vuodelle 2002 valittiin KHT-tilintarkastaja **Kristiina Varis** ja sosiaalijohtaja **Tuure Ainikkamäki**. Varatilintarkastajiksi vuodelle 2002 valittiin sisäinen tarkastaja **Seppo Sahala** HTM ja talusjohtaja **Raimo Lahti**.

HAUTAUSAVUSTUS

Entisten jäsenten, joilla on ollut kassassa vähintään 20 vuotta maksavaa yhtämittaista jäsenyyttä, ja jotka ovat siirtyneet työsuhteen päätyttyä kassan toimintapiirissä mainitun osakkaan käyttämän eläkelaitoksen myöntämälle eläkkeelle, jälkeen suoritetaan vuonna 2001 hautausavustuksena edelleen 1 250 mk (210,23 euroa)

EUROON SIIRTYMINEN

Sairauskassa siirtyy eurojen käyttöön samassa aikataulussa kuin KELA eli vuoden 2002 alusta. Pitkästä 6 kuukauden hakuajasta ja atk-teknisistä syistä johtuen vuoden 2002 alussa hakemusten käsittelyaika tulee jonkin verran pitenemään. Matkalaskut ja eurolaskut joudutaan käsittelemään ja maksamaan erikseen omina ryhminään, mikä lisää huomattavasti työtä.

Antti Jokinen

Ilkka Riihelä

Pekka Kiviluoto

Pertti Jokinen

MUUTOKSIA TYÖTERVEYSKESKUKSEN LÄÄKÄRIPALVELUISSA

Johtava lääkäri **Antti Jokinen** siirtyy omasta pyynnöstään työterveyshuollon erityistehtäviin 1.1.2002. Hänen tehtäviinsä kuuluu kuntoutuspalvelujen kehittäminen, työssä jaksamisen seuranta sekä yksilöllisten kuntoutus- ja työkyyselvitysten tekeminen UPM-Kymmene Oyj:n Kuusankosken tehdasyksiköissä.

Antti Jokinen jatkaa nykyiseen tapaan osa-aikaeläkkeellä ja raportoi suoraan henkilöstöhallintojohtaja **Martti Purmoselle**.

Kymin työterveyskeskuksen

johtavaksi lääkäriksi on 1.1.2002 lähtien nimitetty työterveyshuollon ja yleislääketieteen erikoislääkäri **Ilkka Riihelä**. Hän vastaa Kymin työterveyskeskuksen johtajana lakisääteisen työterveyshuollon ja muun terveydenhuollon kehittämistä yrityksen työterveyshuoltopolitiikan mukaisesti.

Työterveyslääkäri **Pekka Kiviluoto** jää yksilölliselle varhaiseläkkeelle 1.4.2002.

Työterveyslääkäri **Pertti Jokinen** jatkaa nykyisessä tehtävässään.

TEKSTI JA KUVA: MAARIT LAHTINEN

Päivi Kajander (vas.), Artturi Pennanen ja Tapio Koskinen jakoivat SAK:n kultaiset ansiomerkit **Kaarina Karille, Irma Ojalalle, Erkki Mukkilalle, Pentti Vainiolle sekä Eero Jaakkolalle**.

Paperiammattiosasto 19 juhli

Kuusankosken Paperiammattiosasto 19 ry. vietti 95-vuotisjuhlaa Kuusankoskitalossa 24.11.

Juhani Haapala toivotti juhla-ään tervetulleeksi. Osaston puheenjohtaja **Tapio Koskinen** käsittelee puheessaan osaston perustamista sekä ammattiyhdistystoimintaa todeten ammattiyhdistyksen aina ajaneen jäsentensä etuja voimakkaasti, jopa lakkoja apuna käyttäen. Koskinen kantoi myös

huolta niiden henkilöiden jaksamisesta, jotka hoitavat yhteisiä asioitamme.

Liiton tervehdyksen juhlivalle osastolle toi pääsihteeri **Artturi Pennanen**. Hän käsittelee puheessaan paperiliiton ja osastomme historiaa niiden perustamisesta aina nykypäivään asti. Myös huoli ammattiyhdistysliikkeen tulevaisuudesta painoi Pennasen mieltä. **Raili Vilenius** esitti kokousväelle kaksi runoa.

Päivi Kajander, **Artturi Pennanen** ja **Tapio Koskinen** jakoivat SAK:n kultaiset ansiomerkit **Kaarina Karille, Irma Ojalalle, Erkki Mukkilalle, Pentti Vainiolle** sekä **Eero Jaakkolalle**.

Myös osaston entiset puheenjohtajat **Tauno Jokelin, Leo Perätaalo, Armas Ihalainen, Matti Poikala, Esko Nurminen, Pentti Vainio** ja **Eero Jaakkola** kukittiin.

Osastomme ”viimeinen vapaa-

jäsen” **Alpo Koivula** sai viirin, merkin ja ruusun yhdessä toisten saajien kanssa. Osaston vapaaajaset vuosilta 1998–2001: **Anssi Kajander, Raimo Kiviaho, Alpo Koivula, Arvi Kuivasniemi, Anssi Leppä, Heikki Miettinen, Leevi Niemi, Ilpo Nurminen, Sinikka Rautiainen, Eino Roitto, Erkki Salminen, Hannu Simola** ja **Anja Tarkiainen**.

Edellisen lehden ilmestymisen jälkeen tietoomme tulleet kuolleet eläkkeensaajat:

Aake Hämäläinen, 73, Kuusanniemen sellutehdas (12.11.), **Pentti Kääpä**, 76, kuljetus (13.11.), **Paavo Pentti**, 77, Kymin konekorjaamo (22.11.).

Autonkuljettaja **Kari Pasi**, 51, kuljetusosastolta kuoli 20.11.

Pertti Piira in memoriam

Torstaina-aamuna 22.11.2001 saapui Voikkaan tehtaalle järkyttävä suruviesti. Koneosaston päällikkö **Pertti Piira**, 50, oli edellisenä iltana menehtynyt äkilliseen sairauskohtaukseen.

Piira tuli ensimmäisen kerran yhtiön palvelukseen keväällä 1969 varamieheksi Kymin sellutehtaalle. Opiskeluaikanaan hän työskenteli niin kesä- kuin joululomat Kymin, myöhemmin Kuusanniemen sellutehtaalla. Piira tuli vuonna 1982 Voikkaan paperitehtaalle kunnossapitoinsinööriksi ja hänet nimitettiin koneosaston päälliköksi vuonna 1987.

Pertti tunnettiin ahkerana ja aikaansaavana ammattimiehenä. Laaja työtovereiden ja ystävien piiri jäi kaipaamaan Pertin hymyilevää ja elämänmyönteistä olemusta.

KYMI PAPER OY

Palkanlaskija **Sinikka Salakka** työsuuhdehallinto (28 palvelusvuotta) ja vesilaitoksen hoitaja **Raimo Skarin** MG-osasto (38).

UPM-KYMMENE, VOIKKAA

Koneenhoitaja **Keijo Holopainen** PK 11 (44 palvelusvuotta).

50 vuotta

Asentaja **Tapani Kunnasto** Kymin konekorjaamopalveluista 2.1.2002.

Sulut kanavassa ovat sulkeutuneet ja vapaavahti alkanut. Kiitos Teille ystävät ja työtoverit 37 vuoden yhteisestä taipaleesta paperinvalmistuksen vaikealla saralla. Toivon kaikille Rauhallista Joulua ja entistä parempaa Uutta Vuotta!

Rainer Sundström

Kiitoksia muistamisesta merkkipäivänäni.

Kalevi Haaronen

Kiitos muistamisesta.

Lasse Riihimies

Lämmin kiitos muistamisesta.

Martti Niemi

Paperivirta 2002

Ensi vuonna Paperivirta ilmestyy kuusi kertaa. Lehden alustava ilmestymisaikataulu on:

		Aineistopvm.
Nro 1	vko 8	1.2.
Nro 2	vko 16	25.3.
Nro 3	vko 24	17.5.
Nro 4	vko 35	2.8.
Nro 5	vko 43	27.9.
Nro 6	vko 51	22.11.

Joulu saapuu jokaiselle

PELURI

Joulun odotus ja joulunaika ovat pian käsillä. Maapallo kääntyy niin, että aurinko näytättyy meillä Suomessa vain muutaman tunnin ajan. Kaiken pimeyden keskellä on hyvä, että meillä on kalenteriinkin merkittäviä muutamia valonpilkahduksia luvassa, jotka samalla hyvin rytmittävät työelämää.

Joulukuun kuudes, eli itsenäisyyspäivä, jota juuri vietettiin, on kaikille suomalaisille tärkeä päivä. Ilman itsenäisyyttämme meidän muut juhlamme olisivat vain varjo nykyisestä. Siksi itsenäisyys, ja se, että itsenäisyys ei tullut itsestään, on aina syytä kertoa jälkipolville. Näin itsenäisyyden arvo säilyy.

Tällä hetkellä maailmankuvan laajentuminen nuorilla, kun he näkevät lähes reaaliajassa tapahtumia muualta, on saanut aikaan sen, että he arvostavat itsenäistä isänmaatamme.

Moni itsenäisyyttä puolusta-

massa ollut henkilö ei ole enää keskuudessamme ja jouluaattona sen huomaa, kun kävelee hautausmailla. Kynttilän vieminen haudalle on hyvä traditio. Hautausmaan kynttilämeren keskellä kävellessä tulee mieleen joululaulu Maa on niin kaunis. Kynttilöin valaistu hautausmaa on kaunis.

Toisesta ihmisestä välittäminen on viimeisten vuosikymmenten aikana hiipunut. Ei uskalleta puuttua toisten tekemisiin, vaikka siihen joskus syytä olisikin. Riittää kun itse selviää.

Joulun aikana kaikki tuntuu muuttuvan. On ihmismielelle aivan erityinen aika. Kukaan ei tahdo pahaa kenellekään ja kaikilla on hyvä tahto. On lupa antaa tunteille tilaa. Se myös hämmentää, hiljentää ja usein liikutus valtaa mielen. Sitä tapahtuukin nykyisin liian harvoin. On ikään kuin häpeä, jos antaa tunteiden näkyä.

Joulu on uskonnollinen juhla. Kristinuskon tärkeimpiä sanomia

on toisesta ihmisestä välittäminen ja jouluna se ympäri maailmaa toteutuu.

Myös kiire ympärillä hiipuu. On toki aina työpaikkoja, joissa tarvitaan työpanosta myös jouluna. Silloin työnteko on usein ”juhlavampaa” ja lämminhenkimmäistä. Joulumielen voi tavoittaa työtä tehdenkin. Se voi kummuta vaikkapa työn tärkeydestä.

Joulusta voi, ja pitää, nauttia monella tavoin. Pääasia on, että saa hyvän mielen – kanssaihmisille ja sitä kautta itselleen.

”On jouluyö, sen hiljaisuutta yksin kuuntelen ja sanaton on sydämeni kieli.

Vain tähdet öistä avaruutta pukee loistaen ja ikuisuutta kaipaava avoin mieli.

Näin sydämeeni joulun teen ja mieleen hiljaiseen taas Jeesuslapsi syntyy uudelleen”.

(V. Salmi)

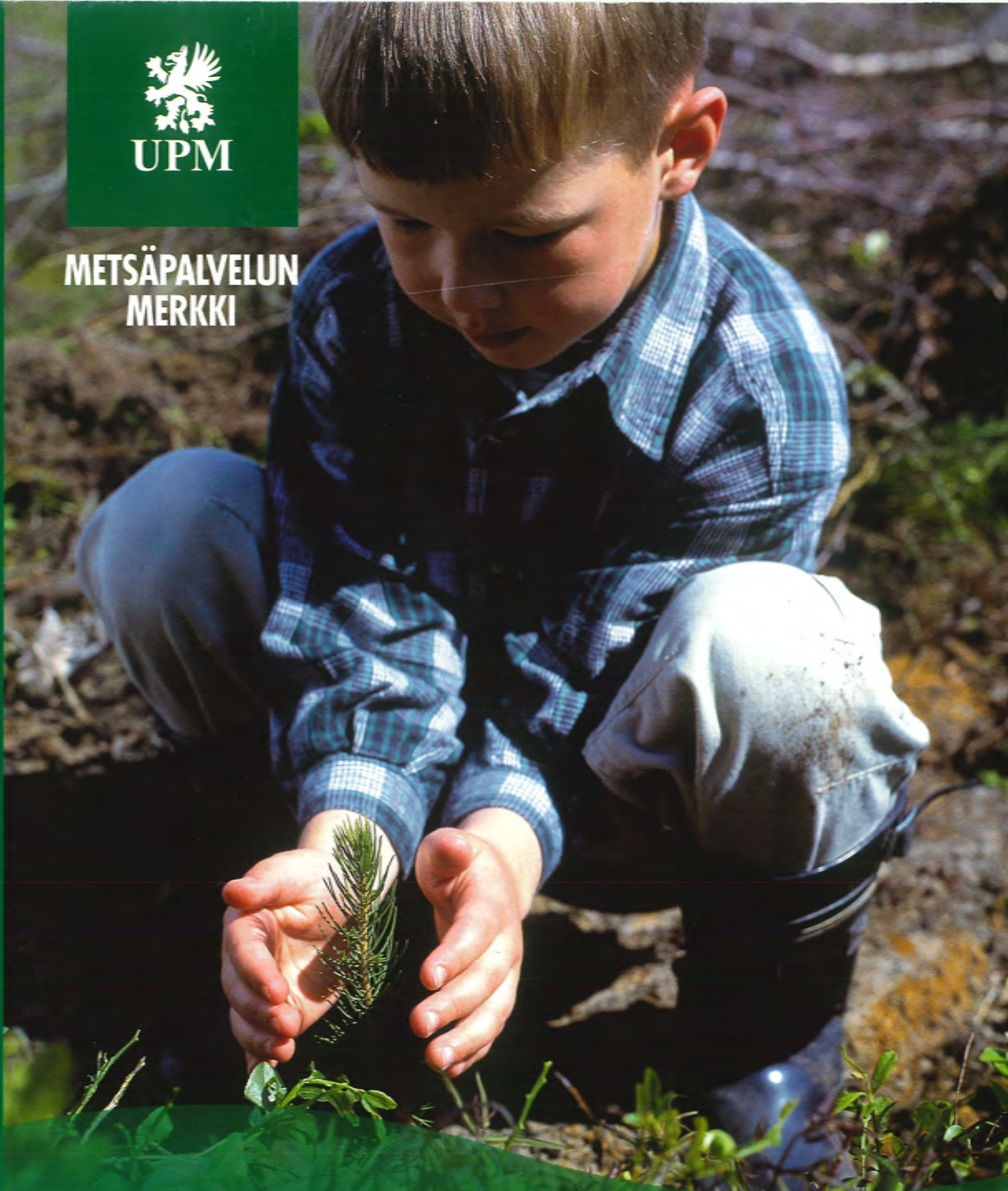
Peluri tarkastelee kuusankoskelaista paperiteollisuutta ja siihen liittyviä asioita ulkopuolisin silmin. Kannanotot eivät välttämättä heijasta Kymi Paper Oy:n tai Voikkaan tehtaan mielipiteitä.

TOIMITUS UPM-Kymmene Oyj:n Kuusankosken tehtaitten viestintä, 45700 Kuusankoski, puh.vaihde 0204 15 121, telekopio 0204 15 2186. **PÄÄTOIMITTAJA** Reijo Virta, puh. 0204 15 2168, e-mail: reijo.virta@upm-kymmene.com **TOIMITUSSIIHTIERI** Ulla Parikka, puh. 0204 15 3262, e-mail: ulla.parikka@upm-kymmene.com **LEHDEN ULKOASU** Ulla Parikka, puh. 0204 15 3262, e-mail: ulla.parikka@upm-kymmene.com **TOIMITUSAVUSTAJA** Ulla Ekholm, puh. 0204 15 2161, e-mail: ulla.ekholm@upm-kymmene.com **OSOITTEENMUUTOKSET JA ILMOITUSASIA** Ulla Ekholm, puh. 0204 15 2161, e-mail: ulla.ekholm@upm-kymmene.com **KIRJAPAINO** Esa Print Oy, Ilmarisentie 7, 15101 Lahti, puh.vaihde (03) 5839 600. **VÄRIEROTTELU** Repronet Oy, Mannerheiminaukio 3, 00100 Helsinki, puh. 09-6129 220. **TOIMITUSKUNTA** Kymi: Maarit Lahtinen, Keijo Lehtoranta. Voikkaa: Juha Marttila, Soile Kärhä, Arto Ahlberg. **PAPERI** kanne: NOVAtch Gloss 150 g/m², kaksoispäälystetty painopaperi, sisus: NOVAtch Single Matt 100g/m², kaksipäälystetty mattakalanteroitu painopaperi. **LEHDEN SEURAAVA NUMERO** Lehden tarkoitetun aineiston on oltava perillä toimituksessa viimeistään 1.2.2002. ISSN 1458-1507.

METSÄPALVELUN
MERKKI

Kuuletko metsäsi kutsun?

Metsänomistaja! UPM-Kymmenen yksilölliseen metsäpalvelusopimukseen kannattaa liittää myös metsänhoitopalvelut. Sitoudumme silloin hoitamaan metsäsi yhtä hyvin kuin omaamme. Ja kaikista hoito- ja hakkuutoimista sovitaan kanssasi aina etukäteen.

Metsän tuotto pitää turvata, ja sen asiantuntijamme osaavat. Muista, että kaikki puukaupalliset ja metsänhoidolliset neuvontapalvelumme ovat ilmaisia. Annamme tekemisillemme laatutakuun. Kuuletko jo metsäsi kutsun?

Ota yhteys lähimpään palvelutoimistoomme ja sovi tapaamisesta metsäasiantuntijan kanssa.

UPM-Kymmene Metsä
www.upm-kymmene.com/metsa

